

Het voorliggende ontwerp van decreet betreffende de basisbereikbaarheid actualiseert de huidige regelgeving inzake het mobiliteitsbeleid en het openbaar personenvervoer over de weg, zoals vervat in het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid en het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg.

Het voorliggende ontwerp van decreet beoogt een impactvolle implementatie van basisbereikbaarheid, waarbij het vraaggestuurd aspect, de gelaagde structuur en een globale mobiliteitsvisie kenmerkend zijn. Basisbereikbaarheid gaat hand in hand met een duurzaam ruimtelijk kader door middel van een geïntegreerde aanpak van vervoer, infrastructuur en ruimtelijke ontwikkelingen, op het gebied van zowel planvorming, financiering als exploitatie.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

A. Algemene toelichting

1. Samenvatting

Het voorliggende ontwerp van decreet betreffende de basisbereikbaarheid beoogt de huidige regelgeving inzake mobiliteitsbeleid en openbaar personenvervoer over de weg te actualiseren en te moderniseren.

Meer bepaald wijzigt het de artikelen 16 en 63 van het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, artikelen 2, 6, 9, 11 en 12 van het decreet van 21 december 2012 tot compensatie van de openbardienstverplichting tot het vervoer van personen met een handicap of een ernstig beperkte mobiliteit en artikelen 1bis, 2, 3, 10, 12, 14, 17, 23, 28, 38, 42, 44bis en Hoofdstuk VI van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn.

Het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid wordt opgeheven, alsook de artikelen 2, 6°-14°, artikelen 4-7, artikelen 8-14 en artikelen 18-18 sexies van het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg en artikel 18§2, 19, 24§1, 26 eerste lid van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn.

2. Probleemstelling

Een sterk openbaar personenvervoer vormt een belangrijke schakel binnen de gehele mobiliteit en bevordert de bereikbaarheid en de sociaal-economische ontwikkeling van een regio. Een sterk openbaar personenvervoer biedt een antwoord op een vervoersvraag d.m.v. collectief transport en kan in grote mate bijdragen in de opbouw van een gewenste, logische en ruimtelijk optimaal renderende ordening van een regio.

De noden van de reiziger en verlader werden bij de uitbouw van infrastructuur en het aanbod van openbaar vervoer in het verleden te veel uit het oog verloren. De sturing beperkte zich tot de formulering van eenzijdige ambities, gericht op één modus.

Het mobiliteitsbeleid werd tot op vandaag onvoldoende vanuit de samenhang tussen de verschillende modi bekeken. Basismobiliteit is het principe uit het huidige decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg dat een basisaanbod aan openbaar personenvervoer voorschrijft. Het geeft recht op een gegarandeerd aanbod aan openbaar personenvervoer. Bij de uitwerking van basismobiliteit werden de ambities eenzijdig geprojecteerd op het openbaar personenvervoer – en daarenboven op één operator, De Lijn – om aan alle vervoersvragen tegemoet te komen zonder rekening te houden met de voordelen die combimobiliteit, het overstappen tussen verschillende vervoersmodi, biedt.

De vaststelling is dat verschillende vervoersmodi elkaar onvoldoende aanvullen en nog te vaak opereren als elkaars concurrent. Ondanks de hoge investeringsmiddelen en dure inzet op geregeld vervoer is de bereikbaarheid in Vlaanderen ontoereikend. Dit zowel aan de bovenzijde van het netwerk, met name de lange afstandsverbindingen voor grote mobiliteitsstromen tussen steden en regio's als aan de onderzijde, de fijnmazige bediening op maat.

Door de uitbouw van het vervoersnet conform de richtlijnen basismobiliteit kon te weinig rekening gehouden worden met het treinnet en trad het uitgebreide, en soms weinig efficiënte busaanbod in rechtstreekse concurrentie met verplaatsingen die bijvoorbeeld met de fiets (kunnen) gebeuren. Deze weinig geïntegreerde aanpak wordt tot op heden bestendig door het gegeven dat in hoofdzaak unimodale investeringsprogramma's worden opgesteld.

De filosofie van basismobiliteit (aanbodgestuurd) vormt daarenboven een rem op een efficiënt, vraaggestuurd openbaar personenvervoer. De strikte regels van basismobiliteit maken de kosten voor het openbaar personenvervoeraanbod zeer hoog. Tegelijk wordt vastgesteld dat er onvoldoende antwoord geboden wordt op de reële vraag, we onvoldoende in staat zijn een efficiënte combimobiliteit te bewerkstelligen en het onmogelijk is de belangrijkste vervoerstromen te versterken, net daar waar openbaar personenvervoer de grootste mobiliteits- en dus economische terugverdieneffecten realiseert. Tevens is er weinig flexibiliteit om dunne vervoerstromen in buitengebied op een meer kostenefficiënte manier in te vullen. Het blind inzetten van geregeld vervoer om dunne vervoerstromen op te vangen heeft er, door zijn hoge kostprijs, mee toe geleid dat te weinig kon worden ingezet op een sterk bovenliggend net met voldoende capaciteit. Basismobiliteit holde zo de mogelijkheid uit om grondig werk te maken van een hiërarchisch gelaagd netwerk en effectief een *modal shift* in personenmobiliteit te bewerkstelligen.

Ondanks de (dure) inzet van geregeld vervoer voor specifieke vervoersvragen ontwikkelden zich daarnaast verschillende aanvullende systemen die zich richtten tot een specifieke vervoersvraag: zo worden in de marge van het Pendelfonds shuttlediensten gefinancierd om werknemers naar moeilijk te bereiken industriezones te brengen en werd er de voorbije jaren veel werk geleverd in de domeinen van het auto- en fietsdelen. Deze verschillende systemen worden vandaag niet geïntegreerd. Dit verhindert een optimale inzet van materieel, middelen en personeel.

Tot slot bestaat er een onvoldoende koppeling tussen de visieontwikkeling inzake mobiliteit, de infrastructuurinvesteringen en -onderhoud, de kwaliteit van dienstverlening en exploitatie, de ruimtelijke inrichting en het vervoer in het algemeen. Ook bij beslissingen van andere beleidsdomeinen wordt nog te weinig de impact op mobiliteit in kaart gebracht. De ruimtelijke organisatie in Vlaanderen wordt gekarakteriseerd door een verspreid bebouwingspatroon en een hoge graad van lintbebouwing. Woonkernen en economische functies zijn van elkaar gescheiden, ook sociale of openbare functies worden

nog al te vaak excentrisch ingeplant. De ontsluiting is nu vaak het laatste vraagstuk dat bij realisatie van een nieuwe ontwikkeling moet opgelost worden.

3. Doelstelling en politieke context

Het mobiliteitsbeleid moet erop gericht zijn de bereikbaarheid te garanderen voor een bruisende, actieve en welvarende samenleving. Iedereen moet zich kunnen ontplooiën, werken, naar school gaan, spelen, winkelen en ontspannen. Onze ondernemers, handelaars of dienstverleners moeten anderen en zichzelf efficiënt kunnen bevoorraden van producten of diensten. Bezoekers of toeristen moeten vlot hun weg vinden naar onze cultuursteden, horeca en evenementen.

Het mobiliteitsbeleid beantwoordt ook de vraag hoe Vlaanderen zijn positie in Europa versterkt als logistieke draaischijf omwille van onze ligging. Het mobiliteitsbeleid kijkt over de bestuurlijke grenzen van gemeenten en beleidsdomeinen en gaat een sterke wisseling aan met ruimtelijk beleid.

Het mobiliteitsbeleid voert het Europese klimaatakkoord uit en stelt concrete maatregelen en doelstellingen voor om de vergroening en verduurzaming in de mobiliteit te realiseren.

Op 18 december 2015 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota "Met basisbereikbaarheid naar een efficiënt en aantrekkelijk vervoersmodel in Vlaanderen dat optimaal tegemoetkomt aan de globale en lokale vervoersvraag" goed [VR 2015 1812 DOC.1446]. Met deze beslissing werd het concept basisbereikbaarheid nader geconcretiseerd.

De vervoerregio's rond Mechelen, Aalst en de Westhoek werden in de conceptnota van 18 december 2015 naar voor geschoven als proefprojecten. Vervolgens werd ook de vervoerregio Antwerpen als proefproject opgestart.

Op 29 juni 2016 werd door het Vlaams Parlement het decreet houdende de invoering van een regelluw kader in functie van de proefprojecten Basisbereikbaarheid aangenomen (B.S. 04/08/2016). Hiermee worden concreet een aantal aspecten van het personenvervoer over de weg, het geregeld vervoer door De Lijn, het mobiliteitsbeleid, overlegfora, e.d. buiten werking gesteld en kunnen nieuwe, flexibele organisatiestructuren worden uitgetest.

De Vlaamse Regering wees op 20 januari 2017 vervolgens de vervoerregio Aalst, de vervoerregio Mechelen en de vervoerregio Westhoek aan om de regelluwe zone in te voeren [VR 2017 2001 DOC.0042]. In navolging van het 'Toekomstverbond voor Bereikbaarheid en Leefbaarheid' – dat op 15 maart 2017 werd afgesloten tussen de Vlaamse overheid, de stad Antwerpen en de burgerbewegingen – nam de Vlaamse Regering op 8 september 2017 een besluit voor de invoering van de regelluwe zone in het vierde proefproject voor de vervoerregio Antwerpen [VR 2017 0809 DOC.0870].

Omdat de looptijd van het voormelde decreet houdende de invoering van een regelluw kader beperkt is tot 31 maart 2018 en om de aangeduide proefregio's de kans te geven de innovatieve vervoersoplossingen binnen het vervoer op maat verder te concretiseren en uit te rollen, werd het noodzakelijk geacht om de regelluwe zone in de tijd te verlengen. Om dat te bewerkstelligen werd de datum waarop het decreet buiten werking treedt, met één jaar opgeschoven. Dit wijzigingsdecreet werd op 14 maart 2018 door het Vlaams Parlement aangenomen en op 23 maart 2018 door de Vlaamse Regering afgekondigd.

De conceptnota van de Vlaamse Regering van 27 oktober 2017 betreffende de stand van zaken inzake Basisbereikbaarheid [VR 2017 2710 DOC.1072/1BIS], stelde dat de oefening echter globaal moest worden aangepakt en dat de volgende decreten zouden worden geconsolideerd:

- Decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg;
- Decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid;
- Decreet van 21 december 2012 tot compensatie van de openbardienstverplichting tot het vervoer van personen met een handicap of een ernstig beperkte mobiliteit;
- Decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn.

Hoewel er in de vervoerregio's Aalst, Mechelen en Westhoek in eerste instantie wordt gewerkt aan de opmaak van een vervoersplan inzake openbaar personenvervoer worden momenteel de voorbereidingen getroffen voor de opmaak van mobiliteitsplannen met een holistische visie, waarbij infrastructuur en alle vormen van mobiliteit mee worden bekeken (zoals goederenvervoer).

Het is in Vlaanderen tevens de bedoeling om de uitvoering van het mobiliteitsplan op een geïntegreerde manier aan te pakken (zowel infrastructuur als mobiliteit). De vervoerregio Antwerpen kende vanaf het begin deze aanpak en kan hierdoor als inspiratiebron dienen voor de andere regio's.

Vanuit de voormelde holistische benadering werd er onder meer voor geopteerd om het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid – dat de krijtlijnen vastlegt voor het Vlaamse mobiliteitsbeleid waarbij wordt gestreefd naar een integrale aanpak van de mobiliteitsproblemen op alle beleidsniveaus – te evalueren en geactualiseerd te integreren in het voorliggende ontwerp van decreet.

Het huidige decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid wordt dan ook volledig opgeheven, met het oog op de consistentie van de regelgeving, het vermijden van eventuele lacunes ten gevolge van niet-parallele wijzigingen aan de verschillende decreten en administratieve vereenvoudiging doordat verwijzingen en herhalingen kunnen worden vermeden. Aan de andere drie decreten, worden door voorliggende ontwerp van decreet de noodzakelijke wijzigingen aangebracht, teneinde de basisbereikbaarheid volledig te implementeren.

4. Omschrijving van de regeling en de motieven

4.1. Initiële uitgangspunten

4.1.1. Het kunnen bereiken van de belangrijke maatschappelijke en economische locaties vormt een belangrijk uitgangspunt van het mobiliteitsbeleid.

Hierbij wordt niet vertrokken vanuit het aanbod maar vanuit de effectieve vervoersvraag. Door een optimale en gerichte inzet van middelen wordt een performanter vervoersysteem uitgebouwd. Een systeem dat beter en efficiënter de bereikbaarheid vergroot en daardoor de reiziger en verlader overtuigt tot het gebruik van meer (duurzame) vervoerswijzen.

Dit zal gerealiseerd worden door een samenspel en integratie van initiatieven uit verschillende beleidsdomeinen en verschillende actoren, maar ook louter binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken is ruimte voor optimalisatie.

4.1.2. Voor een betere bereikbaarheid moet er geïnvesteerd worden in het toekomstbestendig maken van de verschillende netwerken. Stabiele investeringen in het onderhoud en gerichte investeringen in de uitbouw van capaciteit en service van de verschillende netwerken zijn noodzakelijk. We zorgen ervoor dat deze netwerken inspelen op toekomstige uitdagingen zoals de ontwikkeling van autonome en geconnecteerde vervoersmiddelen, de omschakeling naar milieuvriendelijke voer- en vaartuigen, enz. De investeringen zijn gericht op de grootste maatschappelijke en economische *return*.

Vanuit onze ambitie om de basisbereikbaarheid in Vlaanderen te garanderen is het belangrijk dat de netwerken over de nodige capaciteit beschikken om de voorziene groei te kunnen opvangen. Ze dienen bovendien ook voldoende betrouwbaar te zijn om tot kwalitatieve serviceniveaus te komen die nodig zijn voor het aanbieden van basisbereikbaarheid.

4.1.3. Om tot robuuste en veilige vervoersnetwerken te komen zorgen we ervoor dat de verschillende netwerken hiërarchisch gestructureerd en gecategoriseerd zijn. Hierbij staat de uitwerking van een sterk, globaal en primair kernnetwerk over verschillende modi heen centraal. Door middel van gerichte en elkaar versterkende investeringen wordt dit kernnetwerk verder geoptimaliseerd waar nodig. Een afstemming op de specifieke regionale en lokale vraag wordt ontwikkeld binnen vervoerregio's bestaande uit meerdere gemeenten, op basis van de reële en potentiële vervoersstromen. Het instrument hiertoe is het regionale mobiliteitsplan.

4.1.4. Het openbaar personenvervoersnet in het bijzonder wordt samengesteld uit het treinnet, het kernnet, het aanvullend net en het vervoer op maat, die elk hun rol binnen de hiërarchie opnemen en optimaal op elkaar zijn afgestemd.

Een aanbod van stads- en streekvervoer staat niet langer op zichzelf maar maakt aldus deel uit van het globale mobiliteitsnetwerk, waarbij vanuit de idee van combimobiliteit, voor- en natrajecten met fiets, auto en andere vervoersmodi worden gefaciliteerd.

Een goede afstemming binnen een transparant opgebouwd, gelaagd vervoersnet is dan ook cruciaal. Hierbij staat de uitwerking van een sterk, globaal kernnet over verschillende modi heen centraal.

4.1.5. Voor zowel een goede combimobiliteit en synchronodaliteit als voor een efficiënte organisatie van de logistiek, zijn goed verknoopte modale netwerken nodig. Hierdoor nemen de keuzemogelijkheden voor de reizigers en ondernemingen/verladers toe om zich op een duurzame manier te verplaatsen of goederen te vervoeren en beter gebruik maken van de beschikbare vervoerscapaciteit. Een sterk geïntegreerd vervoerssysteem maakt het robuust. Zelfs bij verstoring zijn er alternatieven voor reizigers en gebruikers van deze netwerken.

Om tot een multimodaal geïntegreerd vervoerssysteem te komen, bouwen we een hiërarchisch netwerk van knooppunten uit die multimodaal ontsloten zijn en waar gebruikers kunnen schakelen tussen de verschillende modi. Hiervoor is ook een goede uitwisseling van gegevens noodzakelijk. Een sterkere verknoping van verschillende netwerken impliceert immers een naadloze data uitwisseling tussen de verschillende modi en het aanbieden van gepersonaliseerde mobiliteitsoplossingen. In de logistiek vereenvoudigen technologische ontwikkelingen de informatiestromen en vergemakkelijken de samenwerking tussen de ketenspelers. Daardoor verkrijgen we een echte synchronodaliteit met een prominentere rol voor de binnenvaart en het spoorvervoer in het vervoer van goederen.

(Openbaar)vervoerknooppunten moeten goed en veilig bereikbaar zijn, met bijzondere aandacht voor de toegankelijkheid voor personen met een mobiliteitsbeperking. Deze knooppunten en Park & Rides zijn uitgerust met voldoende en veilige fietsenstallingen, voldoende parkeerplaatsen en met aandacht voor laadmogelijkheden voor elektrische fietsen, bromfietsen en auto's. Deelfietsen of deelauto's kunnen het voor- en natransport verbeteren. Het vervoer op maat maakt eveneens deel uit van het mobiliteitsnetwerk.

4.1.6. Het wordt mogelijk gemaakt om alle initiatieven voor collectief aangeboden vervoer of vervoer op maat te capteren en de exploitatievoorwaarden ervan te vereenvoudigen.

Een efficiëntere inzet van de huidige middelen dient bereikt te worden door een gecoördineerde aanpak van alle vervoersinitiatieven en uitvoerders. De vrijheid voor deze

initiatieven en de uitvoerder wordt verruimd, zonder de aansluitbaarheid van verschillende initiatieven op elkaar uit het oog te verliezen.

4.1.7. Het verdwijnen van de schotten tussen de verschillende modi, maar ook tussen publiek, gedeeld en privaat transport zal de mobiliteit zoals we die vandaag kennen grondig wijzigen. Het vraagt ook om een meer intense samenwerking tussen publieke en private partijen, enerzijds, en met tal van andere maatschappelijke actoren en burgers, anderzijds. Ook op deze nieuwe vormen van samenwerken bereiden we ons voor, zowel op Vlaams niveau als binnen de vervoersregio's.

4.1.8. Binnen de vervoerregio's, bestaande uit meerdere gemeenten en entiteiten van het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken, wordt de afstemming op de regionale vervoersvraag bewaakt, op basis van de reële en potentiële vervoersstromen.

De vervoerregio staat in voor de *bottom-up* bewaking, sturing en evaluatie van de basisbereikbaarheid van de regio. De vervoerregio geniet grote(re) vrijheid om de basisbereikbaarheid aanvullend op en ter versterking van het *top-down* vastgelegde kernnet te regisseren. De vervoerregioraad is het overlegorgaan binnen de vervoerregio.

Door middel van adviezen vanuit de vervoerregio kan toegewerkt worden naar een geïntegreerd investeringsprogramma agentschap Wegen en Verkeer/De Lijn en andere uitvoerende agentschappen en dit zowel op lokaal als globaal niveau. Dit laat toe te komen tot een mobiliteitsstructuur die functioneel (lokaal) georganiseerd is en centraal (globaal) aangestuurd wordt.

4.1.9 De kwaliteitsbegeleiding in concrete dossiers hoort niet thuis op een vervoerregioraad. Hiertoe wordt gewerkt met een projectstuurgroep. De initiatiefnemer van het project in kwestie (hetzij een entiteit van het beleidsdomein MOW, zoals De Lijn, AWV of De Vlaamse Waterweg, hetzij een gemeente) betreft de projectstuurgroep op de geschikte ogenblikken. Afhankelijk van het type project kan dit een meer of minder intensief proces zijn. In de projectstuurgroep zelf zal telkens een minimale samenstelling gehanteerd worden, die verder op maat van het project uitgebreid kan worden met overige stakeholders.

De initiatiefnemer neemt bijgevolg de verantwoordelijkheid op om het project uit te werken en via de projectstuurgroep de kwaliteit en het draagvlak te versterken voor het project. De terugkoppeling naar de vervoerregioraad wordt verzorgd door de initiatiefnemer zelf.

4.2. De implementatie van basisbereikbaarheid in het openbaar vervoer

4.2.1. Naar een gelaagd vervoersnet

Vlaanderen gaat voluit voor een gelaagd vervoersnet om de doelstelling van basisbereikbaarheid optimaal te kunnen realiseren.

Elk vervoersnet is hiërarchisch gestructureerd en ingedeeld in verschillende complementaire vervoerslagen. De Vlaamse Regering beslist over de netwerken die van strategisch belang zijn op niveau van het Vlaamse Gewest. Een voorbeeld hiervan is het fietssnelwegen-netwerk.

Het hiërarchisch gestructureerd openbaar personenvervoersnet bestaat uit het treinnet, het kernnet, het aanvullend net en het vervoer op maat, die elk hun rol binnen de hiërarchie opnemen en optimaal op elkaar zijn afgestemd.

De exploitatie van de openbaar personenvervoerdiensten dient steeds conform de bepalingen van de Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg te verlopen. Deze verordening beoogt een meer gecontroleerde mededinging en

laat de mogelijkheid open van een volledig gedereguleerde markt. Daarnaast biedt de verordening tevens een regelgevend kader waarin de overheid aan bepaalde exploitanten exclusieve rechten kan toekennen. Dit voorliggende ontwerp van decreet bevat bijgevolg noodzakelijkerwijze bepalingen die *future proof* zijn, met het oog op de potentiële toekomstige liberalisering van de openbare personenvervoerdiensten.

Voor wat betreft het kernnet en aanvullend net werd De Lijn met ingang van 1 juli 2017 minstens tot 31 december 2020 als interne exploitant in Vlaanderen aangeduid, wat overeenkomstig artikel 7, lid 2 van Verordening 1370/2007 werd bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie. Dit deel van het net zal aangevuld en dus versterkt worden door lokale (al dan niet private) initiatieven voor het vervoer op maat. Dit houdt in dat De Lijn, zelfs als interne exploitant, niet langer een absoluut monopolie binnen het geregeld personenvervoer bekleedt. Zelfs wanneer De Lijn als interne exploitant wordt aangewezen om bepaalde activiteiten uit te voeren (cfr. artikel 3 van Decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn), kunnen andere exploitanten eveneens dergelijke activiteiten uitvoeren indien De Lijn niet zou overgaan tot de eigenlijke exploitatie ervan.

4.2.2. Overkoepelende mobiliteitsregie

Om te komen tot een aanbod van openbaar personenvervoer dat niet op zichzelf staat maar deel uitmaakt van het totale mobiliteitsnetwerk, is nood aan een overkoepelende, mobiliteitsregie, onafhankelijk aan de modus. De strategische regie is en blijft dan ook in handen van de Vlaamse overheid, onder bevoegdheid van de minister voor Mobiliteit. De (overkoepelende) beleidsfunctie komt in de eerste plaats het modusneutrale departement Mobiliteit en Openbare Werken toe.

De tactische regiefunctie wordt ingevuld door het departement Mobiliteit en Openbare Werken, de exploitant van het kernnet/aanvullend net of de verroerregioraad, al naargelang de vervoerslaag.

De operationele regiefunctie voor het vervoer op maat wordt als volgt georganiseerd:

- Het plannen, boeken en betalen van ritten wordt mogelijk gemaakt door een Mobiliteitscentrale. Hierbij worden vervoersoplossingen aangeboden aan zowel open gebruikers als doelgroepen en dit voor alle exploitanten.
- De Mobiliteitscentrale zorgt voor het aanbod aan vervoer op maat. Eenvoudige exploitatievoorwaarden maken het mogelijk dat initiatieven voor collectief aangeboden vervoer of vervoer op maat worden gecapteerd. Door een gecoördineerde aanpak van alle vervoersinitiatieven en uitvoerders wordt een efficiëntere inzet van de huidige middelen bereikt. De vrijheid voor deze initiatieven en de uitvoerder wordt verruimd, zonder de aansluitbaarheid van verschillende initiatieven op elkaar uit het oog te verliezen.

4.2.3. De rol van de vervoerregio's in de globale mobiliteitsvisie

4.2.3.1. De indeling in vervoerregio's

De indeling in vervoerregio's gebeurde op basis van de geschatte ruimtelijke interacties tussen gemeenten en vervoerskernen. De indeling in vervoersgebieden zoals gedefinieerd in het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, wordt aangepast.

Verskillende stakeholders wezen er namelijk op dat deze indeling niet overeenkomt met ruimtelijke interacties, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en vervoerstromen. Bovendien is deze indeling buiten de interne werking van De Lijn nauwelijks gekend en dus ook maar beperkt gebruikt. Daarom is er door middel van een reeks workshops gezocht naar een andere indeling die meer aansluit bij de geschatte ruimtelijke interacties

tussen gemeenten en vervoerskernen en kon men komen tot het voorstel van een nieuwe indeling op basis van 15 vervoerregio's.

Deze 15 vervoerregio's worden opgesomd in het voorliggende ontwerp van decreet.

4.2.3.2. De vervoerregioraad

De vervoerregioraad bewaakt, stuurt en evalueert de realisatie van basisbereikbaarheid binnen de vervoerregio. De invulling van de raden combineert de expertise aan de kant van de modusafhankelijk mobiliteitsregie (departement MOW), vanuit de operationele exploitatie (De Lijn, AWV, NMBS, Infrabel, Mobiliteitscentrale, enz.) en vanuit de vertegenwoordiging van de lokale besturen. Ook andere entiteiten worden betrokken, bijvoorbeeld de provincies, het departement Omgeving,

Waar al een goede intergemeentelijke samenwerking bestaat, wordt de vervoerregiowerking ingepast en wordt de opgebouwde kennis meegenomen. Het is niet de bedoeling om goede samenwerkingen op te breken.

De interne structuur van de vervoerregioraden kan eveneens nog afgestemd worden op de specifieke noden en kenmerken van elke vervoerregio, teneinde tot een optimale werking te komen.

Het departement Mobiliteit en Openbare Werken neemt de regierol op. Elke vervoerregio wordt bijgestaan door een mobiliteitsbegeleider die het modusneutrale departement Mobiliteit en Openbare Werken vertegenwoordigt. Deze mobiliteitsbegeleider koppelt terug met het centrale niveau.

De spelregels voor de bestuurlijke dialoog in de schoot van de vervoerregioraad en tussen de vervoerregioraad en het Vlaams beleidsniveau, worden vastgelegd in het voorliggende ontwerp van decreet. De vervoerregioraad zal het *top-down* uitgewerkte kernnet op Vlaams niveau bespreken en adviseren. De uitrol van het aanvullend net en het vervoer op maat zal door de vervoerregioraad bepaald worden.

De vervoerregioraad staat in voor de opstelling van een mobiliteitsplan voor de vervoerregio, dat elementen m.b.t. mobiliteit, verkeersveiligheid, doorstroming, personenvervoer, logistiek, maar ook elementen vanuit ruimtelijke ordening, enz. samenbrengt in één geïntegreerd en coherent plan. Belangrijk hierbij is dat mobiliteit globaal bekeken wordt. Onder andere het wegennet, het netwerk van openbaar personenvervoer, het fietsnetwerk en het logistiek netwerk worden hierin meegenomen.

Het regionaal mobiliteitsplan omvat naast een globale visie over het gewenste mobiliteitsnetwerk ook een concreet actieplan. Het plan wordt onder meer ook aangevuld met maatregelen op vlak van combimobiliteit (bv. deelfietsen) en de noodzakelijke flankerende maatregelen daartoe (bv. parkeerbeleid).

Kortom, de vervoerregioraad wordt door de hierboven toegelichte werkwijze (mee) verantwoordelijk gesteld voor de organisatie en kostenefficiënte invulling van basisbereikbaarheid. Het is geenszins de betrachting een nieuwe bestuurslaag in het leven te roepen of het Vlaamse bestuursmodel onnodig te verzwaren, maar wel te komen tot flexibele organen die inspelen op regionale mobiliteitsuitdagingen en vervoersvragen, en via een globale netwerkbenadering een optimale bereikbaarheid van belangrijke maatschappelijke functies garanderen.

In de bepalingen van het voorliggende ontwerp van decreet, worden de evaluaties van de vier proefregio's (vervoerregio's Aalst, Mechelen, Westhoek en Antwerpen) en de daaruit voortvloeiende beleidsaanbevelingen meegenomen.

4.3. Regiecentrale vervoer op maat

De inzet van de voertuigen wordt aangestuurd door een mobiliteitscentrale, een orgaan dat informatie verschaft over alle openbaarvervoerdiensten, de vervoersvragen en mobiliteitsmogelijkheden van de gebruiker analyseert, desgevallend doorverwijst, vervoeraanvragen voor ritten verzamelt, efficiënt plant en vervolgens uitzet bij één of meerdere vervoerders of vervoerdiensten of via collectieve beschikbaar gestelde verplaatsingsmiddelen.

Er bestaat een strikte scheiding tussen de regie – planning en dispatching – door de Mobiliteitscentrale enerzijds en de uitvoering (vervoerders en vervoerdiensten) anderzijds. De opdrachtnemer van de Mobiliteitscentrale heeft dus geen directe of indirecte banden met de vervoerders.

Het is de Vlaamse Regering die de werking van de Mobiliteitscentrale zal bepalen, waarbij zal worden gewaakt over de continuïteit van de werking.

5. Uitvoeringsbesluit

Naar analogie met het besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2002 betreffende de Basismobiliteit in het Vlaamse Gewest, het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 betreffende de exploitatie en de tarieven van de VVM en het besluit van de Vlaamse Regering van 25 januari 2013 tot bepaling van de nadere regels betreffende de organisatorische omkadering, de financiering en de samenwerking voor het mobiliteitsbeleid, zal het ontwerp van decreet eveneens uitvoering krijgen door middel van één of meerdere uitvoeringsbesluiten van de Vlaamse Regering.

Meer bepaald zal dit meer – doch niet uitsluitend – de uittekening van de vervoersnetten, de samenstelling en werking van de vervoerregioraden (m.i.v. participatie), de procedures voor het opstellen en inhoud van de mobiliteitsplannen, de subsidiëring van het mobiliteitsbeleid, het infrastructuurbeleid en flankerende maatregelen, het tarievenbeleid voor het openbaar personenvervoer, het aanduiden van de exploitanten en de taken en de werking van de Mobiliteitscentrale en de concrete werking van de projectstuurgroep kunnen betreffen.

B. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

Het voorliggende ontwerp van decreet, betreft zowel een gewest- als gemeenschapsbevoegdheid.

Eenzijds regelt de inhoud van dit ontwerp van decreet aspecten van het mobiliteitsbeleid die onder de bevoegdheid van de gewesten vallen. Op grond van artikel 6, §1, X, eerste lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (BWHI) behoren de ontworpen bepalingen inzake het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer, met inbegrip van de bijzondere vormen van geregeld vervoer, de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van wagens met bestuurder (vormen van ongeregeld vervoer) tot de gewestelijke bevoegdheid.

Het vervoer op maat bijvoorbeeld kan eveneens zowel bijzondere vormen van geregeld vervoer betreffen (doelgroepenvervoer) als ongeregeld vervoer in de zin van voormeld artikel.

Anderzijds wijzigt dit ontwerp van decreet tevens het decreet van 21 december 2012 tot compensatie van de openbare dienstverplichting tot het vervoer van personen met een handicap of een ernstig beperkte mobiliteit. Voormeld decreet behoort tot de gemeenschapsbevoegdheid inzake het beleid voor mindervaliden bedoeld in artikel 5, §1, II, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Artikel 2

In deze bepaling wordt een reeks begrippen gedefinieerd die in het ontwerp van decreet worden gebruikt.

Met een groot verplaatsingsgenererend vermogen, zoals vermeld in de definitie van attractiepool in 2° wordt bedoeld dat de gevestigde activiteit grote verkeersstromen genereert.

De definities van de begrippen "exploitant" en "geregeld vervoer" in 4° en 6°, zijn gebaseerd op de definities zoals gehanteerd in Europese regelgeving, respectievelijk Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en Verordening (EG) nr. 1073/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de internationale markt voor touringcar- en autobusdiensten.

De definitie van geregeld vervoer is echter ruimer, in die zin dat de definitie in de laatstgenoemde verordening slechts van toepassing is voor het vervoer van personen met touringcars en met autobussen. Dit ontwerp is echter van toepassing op alle mogelijke, reeds bestaande of toekomstige, verplaatsingsmiddelen te land of te water. Dit volgt uit de termen "ongeacht de modus en tractiewijze van de aangewende vervoersmiddelen".

Om te komen tot een goed functionerend mobiliteitsnetwerk is er nood aan een overkoepelende, modusonafhankelijke mobiliteitsregie. De regie is en blijft in handen van de Vlaamse overheid, onder bevoegdheid van de minister voor Mobiliteit. Deze delegeert een aantal verantwoordelijkheden aan bepaalde actoren, zonder hierbij echter de beleidsfuncties en exploitatiefuncties al te zeer te mengen.

De (overkoepelende) beleidsfunctie komt in de eerste plaats het modusneutrale departement MOW toe. Exploitatiefuncties worden opgenomen door de IVA's, EVA's en private spelers. De verantwoordelijkheden zijn afhankelijk van het niveau van de regierol:

- strategisch niveau: vastleggen beleidsprincipes en service levels op hoog niveau
- tactisch niveau: beleidsprincipes en service levels vertalen in netwerken en projecten
- operationeel niveau: bedienen van de netwerken en uitvoeren van de projecten

Openbaar personenvervoer wordt in 14° gedefinieerd als personenvervoerdiensten van algemeen belang die, ongeacht de vervoersmodus, op permanente en niet-discriminerende basis aan het publiek worden aangeboden. Gelet op deze ruime definitie waarbij alle vervoersmodi worden gevat, kunnen ook deelfietssystemen onder de noemer "openbaar personenvervoer" vallen, evenals personenvervoer over het water.

De fiets wordt immers een steeds belangrijker vervoermiddel dat een vlot en duurzaam alternatief biedt voor zowel de auto, bus en tram als voor verplaatsingen te voet. Daarnaast is de fiets ook een handige oplossing voor de invulling van de "first and last mile" van een verplaatsing.

Waar combimobiliteit in 3° betrekking heeft op de verplaatsing van personen, doelt de term synchromodaliteit in 16° eerder op de verplaatsing van goederen. In beide gevallen worden verschillende vervoersmiddelen worden gecombineerd. Combimobiliteit omschrijft een mobiliteitsgedrag dat multimodaal is, ook in de tijd en is ruimer dan een gecombineerde ketenverplaatsing. Het impliceert dat er verschillende vervoersmiddelen ter beschikking staan, en waarbij tevens vlot kan worden overgeschakeld of overgeladen tussen verschillende vervoersmiddelen. Ter hoogte van combipunten, of mobiliteitsknooppunten moet het mogelijk zijn om vandaag te kiezen voor de fiets, morgen voor de bus, en overmorgen voor een (deel)auto.

Het Geïntegreerd Investeringsprogramma waarvan sprake in 5°, betreft het geïntegreerd meerjarig investeringsprogramma van het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken, ook afgekort als GIP. Dit GIP heeft als doel de investeringen en onderhoud van het voormelde beleidsdomein gericht en efficiënter te plannen en beter af te stemmen op de beleidsdomeinbrede doelstellingen en prioriteiten. Het GIP treedt hierbij in de plaats van de aparte investeringsprogramma's en onderhoudsprogramma's van de verschillende entiteiten.

Het GIP biedt eveneens de mogelijkheid om de investeringen van het beleidsdomein te bekijken vanuit de modus en netwerkoverstijgende mobiliteitsblik die nodig is voor een toekomstgericht beleid inzake mobiliteit en openbare werken. Via het GIP kunnen de investeringsprogramma's en onderhoudsprogramma's van de verschillende entiteiten bovendien beter op elkaar afgestemd worden en kunnen synergiën gecreëerd worden, wat zal bijdragen tot een efficiëntere inzet van de beschikbare middelen en een vlottere uitvoering.

In 2018 werden de investeringsprogramma's van de entiteiten al voor een eerste maal samengebracht in één globaal overzicht. Vanaf 2019 zal het GIP ook effectief tot stand komen via een gezamenlijk proces.

Hoofdstuk 2. Uitgangspunten

Afdeling 1. Missie

Deze afdeling geeft een omschrijving van de missie van het mobiliteitsbeleid en basisbereikbaarheid.

Onderafdeling 1. Mobiliteitsbeleid

Artikel 3

Dit artikel bepaalt dat het mobiliteitsbeleid gericht is op de bereikbaarheid van onze samenleving. We investeren in een mobiliteitssysteem waarmee we de economie en de maatschappij ondersteunen. Het is duurzaam, veilig, intelligent en multimodaal.

Deze missie werd geïnspireerd op diegene vervat in het huidige ontwerp van het Mobiliteitsplan Vlaanderen. Op basis van de missie wordt het mobiliteitsplan opgebouwd, waarna dit concreet wordt geoperationaliseerd in projecten.

Artikel 4

In het artikel 4 worden de doelstellingen en beginselen die gelden voor het mobiliteitsbeleid expliciet opgesomd. Deze bepalingen hebben geen louter programmatische inslag, maar bezitten een normatieve geldingskracht.

Het mobiliteitsbeleid voert het Europese klimaatakkoord uit en stelt concrete doelstellingen en maatregelen voor om de vergroening en verduurzaming in de mobiliteit en de verbetering van de luchtkwaliteit ten gevolge van het transport te realiseren.

Onderafdeling 2. Basisbereikbaarheid

Artikel 5

Dit artikel bevat in de eerste paragraaf de doelstellingen van het concept van basisbereikbaarheid. De eerste van de opgesomde doelstellingen, is het kunnen bereiken van belangrijke maatschappelijke functies op basis van een vraaggericht systeem en met een optimale inzet van vervoers- en financiële middelen. Belangrijke maatschappelijke functies betreffen niet enkel woon-werkverkeer en woon-schoolverkeer, maar ook bijvoorbeeld recreatief verkeer.

Een andere doelstelling die is opgenomen, is het streven naar bereikbaarheid door nabijheid en verweving van functies en het inzetten op een actief locatiebeleid. Een voorbeeld van actief locatiebeleid, betreft het bouwen van een school daar waar vervoersmogelijkheden zijn (en dus niet het bouwen van een school om vervolgens de vervoersmogelijkheden hierop af te stemmen).

Basisbereikbaarheid gaat ook hand in hand met een duurzaam ruimtelijk kader door middel van een geïntegreerde aanpak van vervoer, infrastructuur en ruimtelijke ontwikkelingen, op het gebied van zowel planvorming, financiering, de investeringen en het onderhoud, als de exploitatie. Ook bij ruimtelijke ordening, is er bijvoorbeeld een mobiliteitstoets.

De tweede paragraaf licht toe dat combimobiliteit en synchronodaliteit onder meer worden gefaciliteerd door efficiënte informatieverlening. De technologische ontwikkeling, zoals apps en real time informatie, zullen hierbij een belangrijke rol spelen.

Afdeling 2. De vervoerregio's

De spelregels voor de interbestuurlijke dialoog in de schoot van de vervoerregioraad en tussen de vervoerregioraad en het Vlaams beleidsniveau, worden vastgelegd in het voorliggende ontwerp van decreet.

De vervoerregioraad is een vernieuwende vorm van interbestuurlijk overleg binnen het beleidsveld mobiliteit. Hiermee wenst de decreetgever tegemoet te komen aan de vraag vanuit de gemeenten naar meer betrokkenheid in het Vlaamse mobiliteits- en investeringsbeleid. Met de vervoerregiowerking wordt het *top-down* beleid structureel omgevormd naar een samenwerkingsmodel. Essentieel daarin is het samen ontwikkelen van een visie over de mobiliteitsuitdagingen in een regio en gecoördineerd acties

ondernemen (op vlak van infrastructuur, exploitatie, sensibilisering, e.a.) om deze visie te realiseren.

De ruimtelijke organisatie in Vlaanderen kenmerkt zich door een verspreid bebouwingspatroon. Woonkernen en economische functies zijn van elkaar gescheiden, ook sociale of openbare functies worden vaak excentrisch ingepland. De mobiliteitsuitdagingen van een gemeente eindigen daarom niet aan de gemeentegrens.

In vervoerregiowerking is het belangrijk los te komen van het eigen territorium. Een structurele verkeersknoop op het eigen grondgebied heeft misschien een oorzaak in een naburige gemeente, waardoor best daar de investering gebeurt.

Daarenboven is het belangrijk los te komen van het unimodale denken: de oplossing van de structurele file naar het bedrijventerrein lost zich misschien niet op door een extra rijstrook aan te leggen, maar eerder door investeringen in beter OV- en fietsverbindingen.

De gemeenten uit een regio zitten samen met de gewestelijke diensten van het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken. Dit zijn het agentschap Wegen en Verkeer, de VVM De Lijn en het departement MOW. Waar relevant zal ook De Vlaamse Waterweg nv mee aanschuiven. Ook Infrabel, de NMBS en de provincie worden uitgenodigd.

De vervoerregioraad wordt aldus (mee) verantwoordelijk gesteld voor de organisatie en kostenefficiënte invulling van basisbereikbaarheid. Het is geenszins de betrachting een nieuwe bestuurslaag in het leven te roepen of het Vlaamse bestuursmodel onnodig te verzwaren, maar wel te komen tot flexibele organen die inspelen op regionale vervoersvragen en via een globale mobiliteitsbenadering een optimale bereikbaarheid van belangrijke maatschappelijke functies garanderen.

Onderafdeling 1. Indeling in vervoerregio's

Artikel 6

De huidige indeling van de vervoergebieden is gebaseerd op het decreet personenvervoer van 20 april 2001. Verschillende stakeholders wezen erop dat de indeling zoals voorgesteld, niet overeenkwam met ruimtelijke interacties, intergemeentelijk samenwerkingsverbanden en vervoerstromen. Bovendien is deze indeling buiten de interne werking van De Lijn nauwelijks gekend. Daarom is er gezocht naar een andere indeling die meer aansluit bij de geschatte ruimtelijke interacties tussen gemeenten en vervoerskernen en kon men komen tot een voorstel van nieuwe indeling op basis van 15 vervoerregio's, die worden opgesomd in dit artikel. Belangrijk is dat de omvang van de vervoerregio's een voldoende schaal biedt om impactvolle realisaties te bereiken op het vlak van regionale mobiliteit alsook het behoud van een goede werkbaarheid.

De indeling in vervoerregio's gebeurde volgens de volgende niet-cumulatieve, niet-exhaustieve, oriënterende uitgangspunten:

- De dagelijkse reële verplaatsingsstromen naar attractiepolen;
- De ruimtelijke en landschappelijke samenhang;
- De bestaande intergemeentelijke samenwerkingsverbanden;
- De structurering rond stedelijke kernen en een voldoende schaalgrootte, met het oog op de programmatie van regionale voorzieningen en de uitbouw van een performant openbaar of collectief vervoerssysteem;
- De beheersbaarheid van de grootte van de vervoerregio's, wat de performantie van de vervoerregiowerking ten goede komt en maakt dat een efficiënt overleg- en beheersmodel tussen de lokale overheden en het Vlaamse Gewest mogelijk is.

Het wordt aan de Vlaamse Regering overgelaten om de eigenlijke territoriale afbakening van de vervoerregio's te bepalen en de vervoerregio's desgevallend te herschikken. De gemeenten worden uitgenodigd hierin een voorkeur te bepalen. Aangezien een gemeente

slechts tot één enkele vervoerregio kan behoren, kan er bij een fusie van gemeenten logischerwijze een herschikking plaatsvinden. Een gemeente kan als waarnemer deelnemen aan de vervoerregioraad van een aanpalende regio.

Hoewel de benamingen van de vervoerregio's zijn opgenomen in het decreet, kan de Vlaamse Regering de territoriale afbakening en de benaming ervan wel wijzigen, op aangeven van de vervoerregioraad

Onderafdeling 2. De vervoerregioraad

Artikel 7

Binnen de vervoerregio is er nood aan een orgaan dat over de nodige expertise beschikt om de realisatie van basisbereikbaarheid te bewaken, te sturen en te evalueren.

Per vervoerregio wordt een vervoerregioraad opgericht, een multidisciplinair en beleidsdomeinoverschrijdend overlegorgaan.

De vervoerregioraad is ten minste samengesteld uit een vertegenwoordiging van alle gemeenten in de vervoerregio, een vertegenwoordiger van het departement Mobiliteit en Openbare Werken en een vertegenwoordiging van elke entiteit van het beleidsdomeinen Mobiliteit en Openbare Werken die beheers- of exploitatietaken uitvoert, met name het agentschap Wegen en Verkeer, De Vlaamse Waterweg nv en VVM De Lijn.

De mobiliteitsbegeleider van het departement Mobiliteit en Openbare Werken de regierol op. Deze regierol omvat inhoudelijke sturing, naast het faciliteren naar consensus tussen actoren, vanuit de neutrale rol als procesbewaker en bemiddelaar.

De Vlaamse Regering bepaalt nadere regels, waaronder bepalingen betreffende de samenstelling. Het onderscheid zal worden gemaakt tussen stemgerechtigde en adviserende leden en er wordt desgevallend bepaald of en onder welke voorwaarden de vervoerregioraad zelf de samenstelling kan uitbreiden met andere relevante actoren. Dit laat toe de interne structuur van de vervoerregioraden af te stemmen op de specifieke noden en kenmerken van elke vervoerregio, teneinde tot een optimale werking te komen.

Zo kunnen bijvoorbeeld de grensgemeenten van andere vervoerregio's worden toegevoegd als leden met adviserende stem, aangezien zij een impact kunnen ondervinden door de beslissingen van de vervoerregioraad. Omwille van de afstemming met het ruimtelijk beleid zou, zowel het beleidsdomein Omgeving, als ook de desbetreffende provincie kunnen worden betrokken. De provincie is gelet op hun werking rond fietsbeleid en woon-werkverkeer immers een waardevolle partner. Tevens kan een rol worden voorzien voor de exploitanten van de vervoerslagen, desgevallend via de Mobiliteitscentrale voor wat betreft het vervoer op maat.

Teneinde tot een optimale werking te komen, dient de interne structuur van de vervoerregioraden te kunnen worden afgestemd op de specifieke noden en kenmerken van elke vervoerregio. Waar al een goede intergemeentelijke samenwerking bestaat, wordt de vervoerregiowerking maximaal ingepast en wordt de opgebouwde kennis meegenomen. Het is niet de bedoeling om goede samenwerking op te breken.

Wat betreft het voorzitterschap kan het uitvoeringsbesluit nadere regels vastleggen. In de proefprojecten wordt het voorzitterschap waargenomen door de vertegenwoordiger van het departement Mobiliteit en Openbare Werken, samen met een politieke vertegenwoordiger die door de gemeenten werd voorgedragen.

Aangaande het voorzitterschap, bleek uit de evaluatie van de proefprojecten dat een duo-voorzitterschap met een politieke vertegenwoordiger uit een gemeente een positieve bijdrage levert aan de dynamiek en de betrokkenheid van de vervoerregio. De aanwezigheid van het duo-voorzitterschap zorgt enerzijds voor een rechtstreekse link

tussen het (Vlaamse) beleid en de vervoerregio en draagt anderzijds bij tot een verhoogde draagkracht bij de politieke vertegenwoordigers en lokale besturen. Zo creëert de aanwezigheid van de politieke voorzitter de mogelijkheid om een politiek bilateraal overleg mogelijk te maken indien nodig.

Dit artikel wijst tevens de Vlaamse Regering aan om de nadere regels inzake de werking van de vervoerregioraad te bepalen, waaronder de wijze waarop beslissingen worden genomen. De Vlaamse Regering zou hiertoe bijvoorbeeld een model van huishoudelijk reglement ter beschikking kunnen stellen van de vervoerregioraden. Ook hier is het belangrijk maximaal aan te sluiten bij de werking van eventueel bestaand regionaal overleg. De proefregio's hebben aangetoond dat dit de meeste garantie biedt op succes.

In de proefregio's worden beslissingen in principe genomen bij consensus. Op basis van de proefprojecten werd duidelijk dat dit principe toelaat om een maximale gedragenheid van de beslissingen te bereiken, maar eveneens impliceert dat één enkele gemeente alles kan blokkeren.

Uit de evaluatie van de proefprojecten vloeide voort dat in de beslissingsprocedure alle lokale besturen bij voorkeur naar buiten komen met één gedragen stem, net zoals alle mobiliteitsactoren.

De Vlaamse Regering zou dan ook het evenwicht van de stemmingsrechten tussen lokale besturen en mobiliteitsactoren kunnen specificeren in het uitvoeringsbesluit, aangezien een vervoerregioraad bestaat uit gemiddeld 15 à 20 lokale besturen en slechts 1 à 2 vertegenwoordigers van elke mobiliteitsactor. Bovendien dienen een aantal bepalende of beperkende voorwaarden te worden gerespecteerd, zoals beschikbaar investerings- of exploitatiebudget, of bindende doelstellingen inzake reizigersaantallen of *modal shift*. Daarnaast moet ook bepaald worden welke aanwezigheidsgraad als voldoende kan worden beschouwd om rechtsgeldig te stemmen, al dan niet met differentiatie naar het type van beslissingen.

Daarnaast werd in de evaluatie van de proefprojecten gesteld dat de beslissingsprocedure idealiter een escalatieprocedure voorziet. Bij gebrek aan consensus binnen de vervoerregioraad, beslist het departement Mobiliteit en Openbare Werken. Indien het departement Mobiliteit en Openbare Werken niet heeft beslist binnen een bepaalde termijn, dan beslist de Minister van Mobiliteit en Openbare Werken.

Artikel 8

Het eerste lid van dit artikel somt de verschillende verantwoordelijkheden op van de vervoerregioraad.

De vervoerregioraad is verantwoordelijk voor het opstellen van een regionaal mobiliteitsplan voor de vervoerregio, dat elementen m.b.t. mobiliteit, verkeersveiligheid, doorstroming, personenvervoer, logistiek, maar ook elementen vanuit ruimtelijke ordening, enz. samenbrengt in één geïntegreerd en coherent plan, met aandacht voor de grensoverschrijdende, interregionale en internationale uitdagingen

Binnen de krijtlijnen van dit plan worden programma's en projecten van strategisch belang geprioriteerd, opgevolgd en geëvalueerd. Dit kan zowel gaan over gewestelijke als over gemeentelijke projecten, acties of programma's. Een gedeelde verantwoordelijkheid voor de organisatie en invulling van basisbereikbaarheid impliceert ook een medeverantwoordelijkheid in uitvoering.

De geprioriteerde acties en projecten op gewestelijk niveau kunnen zo bijvoorbeeld hun vertaling krijgen naar het Geïntegreerd Investeringsprogramma van het Gewest, of de basis vormen voor de bespreking en advisering van het voorstel van kernnet. Het netwerk en de kwaliteitseisen van het aanvullend net en het vervoer op maat worden door de vervoerregioraad bepaald.

De vervoerregioraad adviseert bij de opmaak van het Geïntegreerd Investeringsprogramma en levert het de nodige informatie aan. Ook wordt afstemming gezocht met overige openbare werken of projecten, ook van andere overheden, zowel qua timing als qua projectomvang. Het goedgekeurde Geïntegreerd Investeringsprogramma wordt ter informatie voorgelegd aan de vervoerregioraad.

Artikel 9

Uit de evaluatie van de proefprojecten bleek dat de impact van één vervoerregio op een andere zeer groot kan zijn. Daarnaast bleek tevens dat de proefregio's voornamelijk een bilateraal overleg willen aangaan met andere vervoerregio's, in plaats van met omliggende gemeenten.

In het ontwerp van decreet is opgenomen dat de vervoerregioraden – indien nodig – onderling overleg plegen over mobiliteitsprojecten en -plannen die een impact hebben voor de betrokken vervoerregio's. De regionale mobiliteitsplannen moeten namelijk onderling een coherent geheel vormen, waarbij er oog moet zijn voor het regio-overschrijdend vervoer. Bovendien dient er een effectieve samenwerking gewaarborgd te worden tussen de vervoerregio's m.b.t. regio-overschrijdende mobiliteitsvraagstukken.

Teneinde een zekere uniformiteit te waarborgen, kan de Vlaamse Regering hiertoe het traject uitwerken.

Artikel 10

In artikelen 17 en 20 wordt bepaald dat de lokale mobiliteitsplannen in geen geval strijdig mogen zijn met de hogerliggende plannen, waaronder het regionaal mobiliteitsplan. Naast het lokaal mobiliteitsplan, is er evenwel ook een risico dat gemeentelijke beslissingen en reglementen strijdig kunnen zijn met het regionaal mobiliteitsplan. In dit artikel wordt daarom opgenomen dat de gemeentelijke beslissingen en reglementen niet van die aard mogen zijn dat het regionaal mobiliteitsplan niet kan worden uitgevoerd (niet enkel snelheidszones, parkeerzones en routing vrachtverkeer bijvoorbeeld, maar tevens gRUPs, het afleveren van vergunningen, etc.).

Hoofdstuk 3. Mobiliteitsplanning en -projecten

Binnen het mobiliteitsbeleid wordt – zoals ook nu reeds het geval is in het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid – een eigen planstelsel uitgewerkt.

Daarenboven wordt een systeem van inherente kwaliteitszorg beoogd. De plannen en projecten worden immers voorbereid door de initiatiefnemer en besproken met de relevante partners in een projectstuurgroep.

De planlast wordt tot een minimum herleid door de procedureregels beheersbaarder en redelijker te maken. Ook wordt maximale afstemming gezocht met de procedureregels vanuit het omgevingsrecht.

Door te werken met een projectstuurgroep wordt expertise vanuit de verschillende partners gevraagd en ingebracht in het ontwerp- en denkproces. Doordat de meerderheid van de projecten ook via (technische gespecialiseerde) studiebureaus wordt voorbereid, wordt er ook van hieruit expertise ingebracht.

Allerlei richtlijnen en vademeca voor projecten worden nu reeds via bestaande overlegstructuren samen uitgewerkt. Deze richtlijnen zijn gemakkelijk raadpleegbaar, worden breed verspreid en vormen het referentiekader voor een kwaliteitstoets binnen de projectstuurgroep. Deze richtlijnen zullen ook regelmatig via de bestaande overlegstructuren herzien worden en aangepast worden. Bij elke aanpassing wordt ook ingezet op een ruime communicatie naar alle belanghebbenden. De actualisatie van richtlijnen wordt onder andere getriggerd doordat complexe situaties via interne

overlegfora besproken worden. Op het forum "Adviesgroep voor Verkeersveilige Vlaamse Gewestwegen (AVVG)" worden de moeilijkste gevallen besproken. In deze Adviesgroep zetelen ook externe partners, waaronder o.a. De Lijn, het departement MOW, vertegenwoordiging van steden en gemeenten, vertegenwoordiging van politiezones, enz. Elke partij op dit forum eventuele kwaliteitsproblemen aankaarten. Via dit overlegorgaan (AVVG) wordt de inhoud van nieuwe richtlijnen en dienstorders voorbereid, maar worden ook aanpassingen aan vademeca en handboeken voorbereid. Ook steden en gemeenten baseren zich voor ontwerpen van weginfrastructuur op deze publicaties. De AVVG is als "Werkgroep Weg en Omgeving" bovendien ingebed in het Vlaams Huis Verkeersveiligheid onder de werkkamer Infrastructuur.

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Artikel 11

Deze bepaling verwoordt de doelstelling van het mobiliteitsplan en is vergelijkbaar met het tweede lid van het huidige artikel 5 van het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid.

Het artikel geeft weer dat enerzijds binnen het beleidsdomein van de mobiliteit een grotere coherentie wordt beoogd en anderzijds ook de betrokkenheid met aanleunende beleidsdomeinen wordt nagestreefd.

Het mobiliteitsplan is de basis voor het mobiliteitsbeleid.

Het mobiliteitsbeleid moet erop gericht zijn de bereikbaarheid te garanderen voor een bruisende, actieve en welvarende samenleving.

Het mobiliteitsbeleid beantwoordt ook de vraag hoe Vlaanderen zijn positie in Europa versterkt als logistieke draaischijf. Het mobiliteitsbeleid kijkt over de bestuurlijke grenzen van gemeenten en beleidsdomeinen en gaat een sterke wisseling aan met ruimtelijk beleid.

Het mobiliteitsplan omschrijft de generieke en gebiedsgerichte acties en maatregelen om de doelstellingen te bereiken.

De tweede paragraaf van dit artikel, somt de verschillende onderdelen op van het mobiliteitsplan: een strategische visie op lange termijn van de gewenste mobiliteitsontwikkeling, operationele doelstellingen op korte termijn en een actieplan.

Vooreerst is er een beschrijving van de gewenste mobiliteitsontwikkeling, in het licht van artikelen 3 en 4 van het voorliggende ontwerp. De gewenste mobiliteitsontwikkeling bevat de zogenaamde strategische doelstelling(en) die men wil bereiken. Zo kan potentieelbepaling van deelfietssystemen worden opgenomen in het regionaal mobiliteitsplan. De langetermijnvisie is gesteund op prognoses en scenario's waarbij voor een vooropgesteld doorkijkpunt in de toekomst één of meerdere eindbeelden worden geformuleerd.

Daartoe worden de operationele doelstellingen ingezet, die op kortere termijn gelden. Deze doelstellingen kunnen op Vlaams niveau bijvoorbeeld toegespitst worden op de modale verdeling, gedifferentieerd per vervoerregio. Potentieelbepaling van deelfietssystemen worden opgenomen in het regionaal mobiliteitsplan.

Voorts is er een actieplan uitgewerkt op hoofdlijnen, bestaande uit de maatregelen, middelen, termijnen, en de prioriteiten die daarbij gelden, en in voorkomend geval een lijst met punten waarover overleg en samenwerking is aangewezen. In het actieplan kunnen ook flankerende maatregelen worden opgenomen (dus niet enkel doorstroming, maar ook bijvoorbeeld parkeerbeleid).

Het opnemen van een actieplan verhoogt de operationaliteit en de bruikbaarheid van het plan. Omdat het mobiliteitsplan in essentie een strategisch beleidsdoelstellingenplan is, moet dit ook voldoende beleidsruimte laten. Daarom moet worden vermeden dat het erin opgenomen actieplan zodanig gedetailleerd is, dat die beleidsruimte zo goed als onbestaande wordt en de planuitvoering op het terrein verstikkend gaat werken. Het is dus zeker niet de bedoeling om in het actieplan tot op projectniveau af te dalen.

Het mobiliteitsplan heeft een tijdshorizon van tien jaar en kan een doorkijkperiode van dertig jaar omvatten. Een doorkijkperiode is dus verplicht, maar het decreet laat toe dat ook een kortere doorkijkperiode wordt vooropgesteld. Die doorkijkperiode is gericht op één of meerdere eindbeelden in de verre toekomst en bevat bijgevolg de doorwerking van de beleidsdoelstellingen op een langer tijdspad, over de grenzen van diverse planperiodes heen.

In dit opzicht verschilt de doorkijkperiode ook van de tijdshorizon, die, hoewel het ook is vastgesteld op tien jaar en dus meerdere planperiodes overspant, een eindpunt in de tijd vastlegt waaraan meer concrete beleidsdoelstellingen kunnen worden gekoppeld. In het advies van de MORA van 19 maart 2008 bij het ontwerp van decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid, werd reeds bevestigd dat het uitdenken van een beleid op langere termijn (twintig of dertig jaar) een meerwaarde betekent voor beleidsplannen.

De derde paragraaf bepaalt dat het mobiliteitsplan deel uitmaakt van een cyclisch planningsproces. Dit laat toe bijstellingen te doen in het licht van o.m. de eventuele ontwikkelingen inzake de toestand van de mobiliteit en de vraag of de vooropgestelde operationele doelstellingen (voldoende) werden uitgevoerd. Het laat ook toe dat na evaluatie niet steeds een geheel nieuw plan moet worden opgemaakt, doch dat men zich kan beperken tot een aantal actualisaties. Die bijstellingen zijn vereist ter vrijwaring van het bereiken van de strategische doelstellingen (de gewenste mobiliteit). In dit opzicht kan de planlast verbonden aan de mobiliteitsplanning dan ook gerelativeerd worden.

Artikel 12

Dit artikel bevat een overzicht van de planningsniveaus.

Er wordt een mobiliteitsplan opgemaakt op gewestelijk en regionaal niveau. Aangezien de nadruk op het regionale niveau ligt op de gedeelde verantwoordelijkheid van het Gewest en de gemeenten voor de organisatie en de invulling van basisbereikbaarheid, wordt de verplichting om tot 6jaarlijkse herziening te komen van het gemeentelijk mobiliteitsplan verlaten.

Dankzij het decreet van 20 april 2001 betreffende de mobiliteitsconvenants, dat later werd vervangen door het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid, werd de mobiliteitsplanning doorgevoerd op gemeentelijk niveau. Nagenoeg elke gemeente beschikt ondertussen dan ook over een (goedgekeurd) mobiliteitsplan. De kennis van het beleidsinstrument is aanwezig in elke gemeente en wordt nog steeds toegepast. Gemeenten kunnen zelf beslissen of de herziening van het bestaande plan op lokaal niveau zinvol is, dan wel oordelen dat het regionaal mobiliteitsplan voldoende is. Meer flexibiliteit en gebiedsgerichte werking wordt mogelijk gemaakt doordat een lokaal mobiliteitsplan kan worden opgemaakt voor een deel of het geheel van het grondgebied van één of meerdere gemeenten. Een kleinere groep gemeenten kan immers de noodzaak voelen om gezamenlijk een plan op te stellen (concreet bijvoorbeeld stadsregio Turnhout).

Mobiliteitsuitdagingen stoppen niet aan de gemeentegrenzen. Planning op niveau van de vervoerregio zal echter evenmin steeds een efficiënt antwoord kunnen bieden voor de betrokken gemeenten. Daarom kan het naar omstandigheden zinvol zijn dat gemeenten een gezamenlijk mobiliteitsplan opmaken dat operationele doelstellingen en prioriteiten kan vaststellen op bovengemeentelijk als op gemeentelijk niveau.

Voor zover er geen conflicten tussen de verschillende mobiliteitsplannen ontstaan, kan dit planningsniveau bijgevolg nog steeds een meerwaarde blijven hebben.

Artikel 13

De eerste paragraaf van dit artikel verankert het niet-verordenende karakter van de mobiliteitsplannen. Het Mobiliteitsplan Vlaanderen en de regionale mobiliteitsplannen zijn evenwel richtinggevend voor het Vlaamse Gewest, de eronder ressorterende diensten en agentschappen, de provincies en gemeenten, alsmede de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest belast zijn met taken van openbaar nut. De lokale mobiliteitsplannen zijn dan weer richtinggevend voor de gemeente en de eronder ressorterende diensten en agentschappen.

Voorheen bevatten het Mobiliteitsplan Vlaanderen en de gemeentelijke mobiliteitsplannen zowel een richtinggevend, als een informatief deel. Het richtinggevend deel was bindend, terwijl het informatief deel louter beschrijvend was en geen normatief karakter had.

Er wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om deze indeling voor alle planningsniveaus – en dus niet enkel voor het regionaal mobiliteitsplan – op te heffen en dit naar analogie met de evolutie voor de ruimtelijke plannen.

Het schrappen van het informatief deel zoals vastgelegd in het decreet brengt enerzijds werk- en planlastvermindering met zich mee. Anderzijds is het wel wenselijk om voor de opmaak van het richtinggevend deel te vertrekken van een zekere basis (een omgevingsanalyse, bestaande context, ...). Dit aspect werd dan ook meegenomen in het voorliggende ontwerp van het decreet, bij de bepalingen over de inhoud van het mobiliteitsplan.

De tweede paragraaf van dit artikel voorziet dat in bepaalde gevallen van het richtinggevend plan kan worden afgeweken door de overheid, meer specifiek ingeval van onvoorziene ontwikkelingen in de mobiliteitsvraag of omwille van dringende sociale, economische of budgettaire redenen. De beslissing tot afwijking wordt steeds gemotiveerd. De afwijkingsmogelijkheid moet vooral worden begrepen vanuit de vaststelling dat het mobiliteitsvraagstuk een dynamisch gegeven is, wat maakt dat voldoende beleidsruimte moet bestaan zodat kan worden ingespeeld op de zich wijzigende situaties in de mobiliteitstoestand. Deze afwijking mag de realisatie van de in artikel 3 van het decreet vermelde missie evenwel niet in het gedrang brengen. De beslissing die de overheid neemt over de afwijking wordt aan een bijzondere motiveringsplicht onderworpen, dit naar analogie met de ruimtelijke structuurplannen.

In de derde paragraaf wordt voorzien dat er in de plannen bepalingen moeten worden opgenomen die de inhoudelijke afstemming regelen met andere planvormen en relevante beleidsdocumenten. Hierdoor wordt een betere beleidssamenhang beoogd tussen de onderscheiden beleidsdomeinen, onder andere het mobiliteitsbeleid en het ruimtelijk beleid of het milieubeleid. De in deze bepaling genoemde planvormen betreffen een niet-limitatieve opsomming. Welke beleidsdocumenten al dan niet relevant zijn, wordt *in concreto* bij de planopmaak bepaald.

Tot slot wordt in de vierde paragraaf opgenomen dat de mobiliteitsplannen vermeld in de eerste paragraaf geen beoordelingsgrond vormen voor vergunningen.

Artikel 14

Dit artikel bevat het principe dat elk vervoers- en infrastructuurnet – en bijgevolg niet enkel dat van het openbaar personenvervoer – hiërarchisch wordt gestructureerd en ingedeeld wordt in verschillende complementaire lagen. Het gaat hier onder andere zowel over het wegennet, maar ook over het waterwegen- en spoorwegennetwerk.

Bij de opmaak van de mobiliteitsplannen op verschillende niveaus, moet het daarnaast duidelijk zijn op welk schaalniveau voor welk netwerk de beleidsvisie wordt uitgeschreven. In dit artikel werd daarom opgenomen dat de Vlaamse Regering beslist over de netwerken die van strategisch belang zijn op niveau van het Vlaamse Gewest. Een voorbeeld hiervan is het fietssnelwegen-netwerk.

Vanzelfsprekend worden de bevoegdheden steeds uitgeoefend rekening houdend met de bevoegdheden op federaal niveau en binnen andere beleidsdomeinen (zoals ruimtelijke ordening).

Afdeling 2. Niveaus van mobiliteitsplanning

Onderafdeling 1. Mobiliteitsplanning op gewestelijk niveau

Artikel 15

In de eerste paragraaf wordt aangegeven dat het initiatief tot de opmaak van het Mobiliteitsplan Vlaanderen berust bij de Vlaamse Regering die daartoe de nodige maatregelen treft.

Paragraaf 2 bepaalt de geldingsduur van het Mobiliteitsplan Vlaanderen en stelt deze vast op tien jaar.

De Vlaamse Regering geeft, naast de reguliere bekendmakingsvereisten, een ruime bekendheid aan het Mobiliteitsplan Vlaanderen. De reguliere bekendmaking is de publicatie in het Belgisch Staatsblad. Daarnaast lijkt het wenselijk het plan ook op het internet te plaatsen, eventueel gekoppeld aan een internetforum. Dit verhoogt de toegankelijkheid van deze informatie. Participatie van de burgers impliceert overigens op de eerste plaats dat men zorgt voor een vlot toegankelijke kennis- en informatiebron.

In de laatste paragraaf van dit artikel wordt een delegatiebepaling opgenomen op grond waarvan de Vlaamse Regering wordt gemachtigd om nadere regels vast te stellen aangaande de procedure voor de opmaak, de evaluatie, de herziening en de bekendmaking van het Mobiliteitsplan Vlaanderen.

Artikel 16

Dit artikel geeft verdere invulling aan de minimuminhoud van het Mobiliteitsplan Vlaanderen, zoals opgenomen in artikel 11 van dit ontwerp van decreet.

Aangezien de rechtsgrond voor het categoriseren van de netwerken verdwijnt uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bepaalt dit bijvoorbeeld artikel dat deze categorisering wordt bepaald in het Mobiliteitsplan Vlaanderen.

Aan de Vlaamse Regering wordt de bevoegdheid verleend om nadere regels vast te stellen voor de inhoud en de methodologie van het plan.

Artikel 17

Naar analogie met de ruimtelijke planning en met het huidige artikel 13 *in fine* van het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid, legt dit artikel de juridische gevolgen vast van de planhiërarchie tussen het Mobiliteitsplan Vlaanderen en andere plannen.

Zo worden bepalingen van de bestaande regionale mobiliteitsplannen en lokale mobiliteitsplannen die strijdig zijn met de bepalingen van het Mobiliteitsplan Vlaanderen, van rechtswege opgeheven door de definitieve vaststelling van het Mobiliteitsplan Vlaanderen.

Ook wordt bepaald dat de betrokken vervoerregio's of gemeenten de wijzigingen aanbrengen in hun respectievelijke plannen die noodzakelijk zijn om de onderlinge afstemming van de in het eerste lid vermelde bepalingen te verzekeren. De vervoerregio's en de gemeenten moeten de Vlaamse Regering daarvan op de hoogte brengen.

De opname van dit artikel verhoogt de rechtszekerheid.

Onderafdeling 2. Mobiliteitsplanning op regionaal niveau

Artikel 18

In de eerste paragraaf wordt aangegeven dat het initiatief tot de opmaak van het regionaal mobiliteitsplan berust bij de Vlaamse Regering, op vraag van de vervoerregioraad.

Het ontwerp van het regionaal mobiliteitsplan, wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeenteraden van de vervoerregio. De goedkeuring door de gemeenteraad is voor de gemeente een voorwaarde om subsidies te verkrijgen overeenkomstig artikel 29. Bij gebrek aan consensus binnen de vervoerregioraad, beslist de Vlaamse Regering minstens over het aanvullend net en het vervoer op maat. Dit gebeurt na voorlegging van minstens één alternatief voorstel aan de Vervoerregioraad, onder aansturing van het departement.

De reguliere bekendmaking van het vaststellingsbesluit is publicatie in het Belgisch Staatsblad. Ook de vervoerregioraad geeft een ruime bekendheid aan het regionaal mobiliteitsplan. Zo lijkt het wenselijk het plan bijvoorbeeld op het internet te plaatsen, eventueel gekoppeld aan een internetforum. Dit verhoogt de toegankelijkheid van deze informatie. Participatie van de burgers impliceert overigens op de eerste plaats dat men zorgt voor een vlot toegankelijke kennis- en informatiebron.

In de laatste paragraaf van dit artikel wordt een delegatiebepaling opgenomen op grond waarvan de Vlaamse Regering wordt gemachtigd om nadere regels vast te stellen aangaande de procedure voor de opmaak, de evaluatie, de herziening en de bekendmaking van het regionaal mobiliteitsplan.

Artikel 19

Dit artikel geeft verdere invulling aan de minimuminhoud van het regionaal mobiliteitsplan, zoals opgenomen in artikel 11 van dit ontwerp van decreet. Aan de Vlaamse Regering wordt de bevoegdheid verleend om de inhoud nader in te vullen.

Voorafgaand aan de opmaak van het regionaal mobiliteitsplan gebeurt een omgevingsanalyse en een onderzoek naar de maatschappelijke ontwikkelingen, de mobiliteitsbehoeften en een verkenning van de redelijkerwijs in aanmerking te nemen alternatieven. De omgevingsanalyse heeft onder meer betrekking op de huidige infrastructuur en de huidige mobiliteitsdiensten.

Aan de Vlaamse Regering wordt de bevoegdheid verleend om nadere regels vast te stellen voor de inhoud en de methodologie van het plan.

In beginsel heeft het regionaal mobiliteitsplan dezelfde inhoud als het Mobiliteitsplan Vlaanderen, wat de uniformiteit tussen de verschillende plannen ten goede komt. Een aantal nuances dringen zich – gelet op het planningsniveau – noodzakelijkerwijze op. Zo dient het regionaal mobiliteitsplan met name aan te geven in hoeverre het voorgenomen mobiliteitsbeleid is afgestemd op het Mobiliteitsplan Vlaanderen, de relevante ruimtelijke structuur- en beleidsplannen, de beleidsplannen opgemaakt in kader van het milieubeleid (waaronder de Programmatische Aanpak Stikstof), en andere relevante beleidsdocumenten. Dit is zinvol omdat uiteraard niet alle aspecten noodzakelijk een beleidsopdracht inhouden voor het vervoerregionaal niveau.

Artikel 20

Naar analogie met wat wordt bepaald voor het gewestelijk mobiliteitsplan, legt dit artikel de juridische gevolgen vast van de planhiërarchie tussen het regionaal mobiliteitsplan en andere plannen.

Zo worden bepalingen van onder meer de bestaande lokale mobiliteitsplannen die strijdig zijn met de bepalingen van het regionaal mobiliteitsplan, van rechtswege opgeheven door de definitieve vaststelling van het regionale mobiliteitsplan.

Ook wordt bepaald dat de betrokken provincies of gemeenten de wijzigingen aanbrengen in hun respectievelijke plannen die noodzakelijk zijn om de onderlinge afstemming van de in het eerste lid vermelde bepalingen te verzekeren. De provincies of gemeenten moeten de vervoerregioraad daarvan op de hoogte brengen.

De opname van dit artikel verhoogt de rechtszekerheid.

Onderafdeling 3. Mobiliteitsplanning op lokaal niveau

De opmaak van een lokaal mobiliteitsplan is facultatief en berust op de vrijwillige keuze van de desbetreffende gemeente(n). Wel wordt er, als er gekozen wordt een plan op te maken, een helder en licht decretaal kader voorzien.

Zodoende wordt verzekerd dat elk lokaal mobiliteitsplan consistent is met het gewestelijk en regionaal mobiliteitsplan. Het komt bovendien de rechtszekerheid en rechtsgelijkheid ten goede dat deze lokale mobiliteitsplannen en het juridisch statuut ervan op een uniforme wijze worden geregeld. Dit was bijvoorbeeld niet het geval in de vroegere convenantenregeling, zoals vervat in het decreet van 20 april 2001 betreffende de mobiliteitsconvenants (opgeheven door het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid). In de praktijk werd destijds immers vastgesteld dat sommige gemeenten de plannen door de gemeenteraad lieten bekrachtigen, terwijl anderen dit niet deden zodat hun plan een louter 'papieren' bestaan had.

Het decretale planstelsel wordt evenwel niet zwaar uitgebouwd. Ze verschilt in dit opzicht ook van de gewestelijke en regionale mobiliteitsplanning.

Door de decretale planprocedure enkel op hoofdlijnen uit te tekenen, blijft er ook voldoende ruimte om – indien gewenst – verder te blijven werken met de overlegmodellen en evaluatiemechanismen die werden ontwikkeld en kan de gemeentelijke autonomie blijven spelen.

Artikel 21

Op initiatief van het college van burgemeester en schepenen, kan de gemeenteraad een lokaal mobiliteitsplan vaststellen.

Het lokaal mobiliteitsplan moet zich richten naar het Mobiliteitsplan Vlaanderen en naar het regionale mobiliteitsplan waartoe de gemeente behoort, waarvan het de bepalingen aanvult op gemeentelijk niveau.

De gemeente of ziet toe op de afstemming van het lokaal mobiliteitsplan met de hogere plannen en met de bepalingen van artikel 3 en artikel 4 in het voorliggende ontwerp van decreet. De gemeente legt het lokaal mobiliteitsplan aan de projectstuurgroep voor. De gewestelijke diensten delen hun vakkundigheid inzake mobiliteit om de planvorming te verrijken. Daarnaast wordt de link bewaakt met de gewestelijke mobiliteitsdoelstellingen.

Het staat de gemeente vrij om het advies van de projectstuurgroep al dan niet te volgen. De projectstuurgroep dient om de inhoudelijke expertise op een gepaste wijze in te

brengen in de uitwerking van het gemeentelijk mobiliteitsplan. Via de projectstuurgroep kan de inhoud verder verrijkt worden en wordt draagvlak bij de partners gecreëerd.

Het vaststellingsbesluit wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Uiteraard dient ook de bekendmakingsformaliteit vermeld in artikel 186 van het Gemeentedecreet (bekendmaking op de gemeentelijke website) te worden nageleefd.

De laatste paragraaf van dit artikel, geeft de Vlaamse Regering de decretale machtiging tot het uitvaardigen van nadere regels voor de procedure voor de opmaak, het participatietraject, de vaststelling, de evaluatie, de herziening en de bekendmaking van de lokale mobiliteitsplannen.

Artikel 22

Dit artikel geeft aan dat het lokaal mobiliteitsplan in beginsel dezelfde inhoud heeft als het Mobiliteitsplan Vlaanderen en de regionale mobiliteitsplannen, wat de uniformiteit tussen de verschillende plannen ten goede komt.

Een aantal nuances dringen zich – gelet op het planningsniveau – noodzakelijkerwijze op. Zo dienen bij de afstemmingsplicht met de andere plannen uiteraard ook de lagere, provinciale en lokale beleidsplannen te worden meegenomen. Vermits het lokaal mobiliteitsplan zich richt naar de bepalingen van het Mobiliteitsplan Vlaanderen en het desbetreffende regionaal mobiliteitsplan, is het logisch dat die relatie ook in kaart wordt gebracht. Dit is zinvol omdat uiteraard niet alle aspecten noodzakelijk een beleidsopdracht inhouden voor het gemeentelijk niveau. In voorkomend geval zal ook rekening worden gehouden met andere relevante plannen.

Het lokaal mobiliteitsplan geeft ook aan in hoeverre het voorgenomen mobiliteitsbeleid aanleiding geeft tot een wijziging van gemeentelijke beleidsplannen of gemeentelijke beleidsdocumenten. Vanzelfsprekend zal de vraag naar de wijziging van andere plannen ook rekening moeten houden met de bestaande planhiërarchie.

In de tweede paragraaf van dit artikel wordt bepaald dat de Vlaamse Regering desgevallend nadere regels kan vaststellen voor de inhoud en de methodologie van het lokaal mobiliteitsplan.

Onderafdeling 4. Verkeersveiligheidsplan Vlaanderen

Artikel 23

Vlaanderen beschikt vandaag over een uitgebreide set bevoegdheden om het verkeersveiligheidsbeleid vorm te geven. Een ambitieus Verkeersveiligheidsplan Vlaanderen vormt de grondslag van de te behalen doelstellingen op het vlak van verkeersveiligheid; waarbij ingezet wordt op de belangrijkste killers in het verkeer. Extra aandacht voor kwetsbare weggebruikers zoals voetgangers, fietsers, bromfietzers, motorrijders, jonge bestuurders en senioren blijft noodzakelijk.

Het verkeersveiligheidsplan Vlaanderen coördineert de inzet van alle instrumenten: educatie, infrastructuur en voertuigen, regelgeving en handhaving ongevallenregistratie, analyse en onderzoek, sensibilisering en engagement.

Onderafdeling 5. Voortgangsrapportage en mobiliteitsmonitoring

Artikel 24

Dit artikel vormt de decretale basis voor een door de Vlaamse Regering uit te werken voortgangsrapportage- en mobiliteitsmonitoringsysteem.

Met dit laatste instrument wordt beoogd de vereiste gegevens over de mobiliteitstoestand en het verkeersveiligheidsbeleid te verzamelen, te beheren en te toetsen zodat kan worden

nagegaan of de operationele doelstellingen die opgenomen zijn in de mobiliteitsplannen en in het verkeersveiligheidsplan op een kostenefficiënte wijze worden bereikt. De Vlaamse administratie kan hiertoe gegevens opvragen bij onder meer federale diensten. Dit verzamelen, beheren en toetsen van gegevens zal een optimaler gebruik van verkeersmodellen mogelijk maken.

Niet enkel het openbaar vervoer met vaste dienstregeling, maar ook de andere modi zullen voortdurend op basis van onderstaande indicatoren gemonitord worden. De Vlaamse overheid op globaal niveau en de vervoersregio op lokaal niveau zal deze dan ook ten allen tijde als uitgangspunt in hun overleg meenemen.

- a) **Kostendekkingsgraad:** De kostendekkingsgraad zal cruciaal zijn om het aanbod binnen het kernnet en het aanvullend net (blijvend) te verantwoorden. Waar de kostendekkingsgraad onder een niet langer te verantwoorden grens zakt, zal, in functie van een optimale inzet van de middelen, uit overleg binnen de vervoerregio automatisch tot een efficiënter alternatief aanbod gekomen worden in lijn met de reële vraag. Op basis van de proefprojecten zal een meer concrete grens rond kostendekkingsgraad kunnen bepaald worden.
- b) **Doorstroming:** De doorstromingskwaliteit waarmee het aanbod de klant bereikt vertaalt zich onder de vorm van stiptheid (overeenkomstige geplande en reële dienstregeling), dienstregelmaat (opvolging voertuigen op hoogfrequente lijnen) en een aanvaardbare verplaatsingstijd.
Doorstroming draagt bij tot een hogere kostendekkingsgraad van het stads- en streekvervoer en dient prioritair aangepakt te worden op de gecongesteerde hoogfrequent bediende assen. Het opvolgen van de doorstroming is dan ook een cruciale taak van de vervoerregio in co-regie met het Vlaams niveau.
- c) **Combimobiliteit:** overstaptijd, voorzieningen P&R, fiets, deelsystemen etc..
- d) **Capaciteit:** Hierbij gaat bijzondere aandacht naar het inzetten van het juiste voertuig met de juiste capaciteit op de juiste plaats, afhankelijk van de vraag en op basis van een aanvaardbare verhouding van de exploitatiekost t.o.v. de bezetting, zodat zowel stedelijke als minder bevolkte gebieden op een manier worden ontsloten waarbij het aanbod beter is afgestemd op de vraag.
- e) **Reisinformatie:** Beschikbare informatie over het bestaande aanbod op alle niveaus. Focus op het up-to-date zijn van de info (statische en dynamische) en realtime (zowel op het terrein als digitaal). Het gericht, tijdig en correct aanbieden van accurate en vlot toegankelijke informatie is vanzelfsprekend.
- f) **Geïntegreerde tarieven en ticketing:** De vervoerregio doet voorstellen in functie van een transparant en voor de reiziger duidelijk ticket- en tariefsysteem dat overstappen tussen verschillende modi en binnen het gelaagd vervoersnet makkelijk en vlot maakt. Best practices uit verschillende regio's kunnen overgenomen worden. De voortgangsrapporten – die een rol spelen bij de evaluatie – houden (net zoals de plannen zelf) rekening met de resultaten van de mobiliteitsmonitoring.

Afdeling 3. Mobiliteitsprojecten en -instrumenten

Onderafdeling 1. Projectmethodologie

Artikel 25

De Vlaamse Regering bepaalt de projectmethodologie volgens dewelke de door haar aangewezen projecten worden ontworpen, uitgewerkt, geanalyseerd en geëvalueerd door de initiatiefnemer, alsook de wijze van rapportering door de initiatiefnemer.

De initiatiefnemer houdt hierbij rekening met de aanbevelingen van de projectstuurgroep of van de vervoerregioraad. De Vlaamse Regering kan nadere regels uitwerken betreffende de procedure volgens dewelke de projectstuurgroep of vervoerregioraad de begeleiding uitvoert.

De Vlaamse Regering zou de projectmethodologie kunnen differentiëren naargelang het soort project (infrastructuurgebonden, dan wel niet-infrastructuurgebonden projecten).

Artikel 26

In het huidige decreet bevat een organisatiestructuur en de taakverdeling van enerzijds de gemeentelijke en intergemeentelijke begeleidingscommissies (GBC en IGBC), en anderzijds de regionale mobiliteitscommissie (RMC), die wordt bijgestaan door een kwaliteitsadviseur.

De uniforme, logge projectstappen doorheen de GBC, RMC en Kwaliteitsadvies wordt verlaten.

Het voorliggende ontwerp voorziet een projectstuurgroep, die samen komt op initiatief van één of meerdere gemeenten (voor gemeentelijke mobiliteitsplannen of voor projecten) of op initiatief van de trekker van een project (voor specifieke projecten). De projectstuurgroep is een multidisciplinair en beleidsdomeinoverschrijdend overlegforum. Een verschil met de voormalige GBC is dat de initiatiefnemer tevens de voorzitter is van de projectstuurgroep.

Het is de initiatiefnemer die instaat voor de opmaak en voorbereiding van de projecten. Via de projectstuurgroep worden de relevante partners betrokken en wordt de benodigde expertise op een efficiënte wijze ingebracht in het ontwerpproces en dit op maat van het project zelf.

De werking via de projectstuurgroep houdt een procedurele vereenvoudiging in.

De initiatiefnemer zelf is verantwoordelijk voor de voortgang van het project, de kwaliteit en het draagvlak. De initiatiefnemer betreft de projectstuurgroep op de geschikte ogenblikken. Afhankelijk van het type project kan dit een meer of minder intensief proces zijn. Voor deze projectstuurgroep ligt een minimale samenstelling vast, die op maat van het project uitgebreid kan worden met overige stakeholders.

Via de projectstuurgroep wordt inherente kwaliteitszorg ingebracht in het proces. De projectstuurgroep geeft input, feedback, andere invalshoeken, zodat het project vanuit verschillende invalshoeken verrijkt wordt, maar het is en blijft de eindverantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om dit allemaal te verwerken in het ontwerp van het project. De procedure voor GBC, RMC en KA zijn momenteel relatief stringent uitgeschreven. De werking met een projectstuurgroep kan meer soepelheid bieden en kan meer op maat van het project zelf geënt worden. Er wordt m.a.w. een procedurele vereenvoudiging voorgesteld, zonder het streven naar kwaliteit, draagvlak en overleg te verlaten.

De projectstuurgroep bestaat minstens uit de initiatiefnemer, een vertegenwoordiger van de betrokken gemeente of gemeenten, een vertegenwoordiger van het departement MOW en een vertegenwoordiger van de betrokken weg- of waterwegbeheerder (bijvoorbeeld het Agentschap Wegen en Verkeer, De Vlaamse Waterweg). Het is echter niet de bedoeling dat eenzelfde actor meerdere vertegenwoordigers heeft in de projectstuurgroep. Daarom vermeldt het voorliggende decreet uitdrukkelijk dat cumulatie tussen een aantal actoren onmogelijk is. Er kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de situatie waarbij de gemeente zowel initiatiefnemer als betrokken wegbeheerder is. In dat geval zal er geen aparte vertegenwoordiging voor de initiatiefnemer en de betrokken wegbeheerder zijn. Uiteraard verhindert dat niet dat een actor met verschillende personen naar de vergadering komt. Formeel gaat het echter om dezelfde vertegenwoordiger.

De in de tweede paragraaf van dit artikel vermelde samenstelling van de projectstuurgroep betreft de minimumsamenstelling, die naargelang het project uitgebreid kan worden. Het kan gaan om een permanente uitbreiding of een uitbreiding *ad hoc*. Op die manier kan

de gewenste afstemming met andere relevante beleidsdomeinen of besturen worden verzekerd.

De Lijn wordt niet als vaste vertegenwoordiger aangeduid. De rol van De Lijn in de projectstuurgroep is tweeledig. Enerzijds zal De Lijn er, vanuit het beleidsdomein MOW, optreden als initiatiefnemer voor OV-projecten. Te denken valt aan nieuwe tramprojecten (bv. BRABO II) of HOV-projecten (bv. Ringtrambus), etc. Net zoals bij de GBC zal De Lijn samen met de gemeenten en de andere leden het project uitwerken.

Anderzijds zal De Lijn er ook als betrokken partner aan deelnemen als over het wegdeel in kwestie een lijn van het kernnet of van het aanvullend net loopt. De Lijn bewaakt deze invalshoek bij de uitwerking, om samen met de andere partijen tot de meest optimale oplossing te komen.

Naargelang de specifieke constellatie – onder andere in het geval een mobiliteitsproject is gelegen in of in de nabijheid van een speciale beschermingszone, een monument of beschermd landschap of in de buurt van een spoorweg – kan het zinvol zijn om de projectstuurgroep uit te breiden met vertegenwoordigers van het Agentschap Natuur en Bos, Ruimtelijke Ordening, de NMBS enzovoort. Het komt toe aan de Vlaamse Regering om te bepalen in welke gevallen die uitbreiding aan de orde is of wie daarover in voorkomend geval kan beslissen. Zo kan bijvoorbeeld de uitbreiding van de basissamenstelling worden overgelaten aan de voorzitter van de projectstuurgroep. Dit artikel biedt daartoe de nodige grondslag. Ook noodzakelijke participatie met burgers en middenveld kan hier een plaats krijgen.

Niets verhindert dat daarnaast ook informele contacten worden gelegd met relevante betrokkenen, zonder dat dit moet worden geformaliseerd in de structuur van de projectstuurgroep. Zo kunnen, met het oog op de onderlinge afstemming van de uitvoering van de werken, bijvoorbeeld ook de nutsmaatschappijen (Eandis, Telenet, Belgacom, TMVW, Fluxus enzovoort) worden betrokken.

Artikel 27

Dit artikel lijst de verantwoordelijkheden van de projectstuurgroep op. Aangezien de opmaak van een lokaal mobiliteitsplan facultatief wordt, buigt de projectstuurgroep zich bijgevolg enkel in voorkomend geval over de begeleiding van dit lokaal mobiliteitsplan.

Daarnaast buigt de projectstuurgroep zich wel steeds over de begeleiding van projecten.

Het betreft elke maatregel die betrekking heeft op de verbetering van bestaande of de aanleg van nieuwe infrastructuur, de uitbouw van een kwaliteitsvol openbaar personenvervoer en op andere maatregelen die bijdragen tot duurzame mobiliteit.

De begeleiding door de projectstuurgroep bestaat uit een actieve inhoudelijke inbreng, meewerken, meedenken en andere invalshoeken formuleren die mogelijks vergeten werden. De begeleiding kan op maat van het project en in functie van de complexiteit en het aantal betrokkenen intensiever of minder intensief. Dit kan gaan van bv. (type) werkbanken in Antwerpen in functie van zeer complexe projecten tot eerder klankbordgroep bij voor de hand liggende uitvoering van projecten (bvb. vrijliggend fietspad aanleggen langs een gewestweg). Door de projectgroep wordt wel een belangrijke inhoudelijke check gedaan, doordat projecten vanuit meerdere invalshoeken en expertises bekeken worden en gezamenlijk besproken worden. Hierdoor wordt de essentie van het vroegere overlegmodel (GBC – RMC – KA) overeind gehouden, zonder hier te formalistisch en procedureel verzwarend in te zijn. Samenwerking tussen partners wordt m.a.w. via deze projectstuurgroep geborgd.

De aanbevelingen van de projectstuurgroep zijn niet uitsluitend gericht tot het betrokken gemeentebestuur. Als dusdanig valt de projectstuurgroep bijgevolg niet onder het toepassingsgebied van artikel 200 van het Gemeentedecreet.

Artikel 28

Dit artikel bevat de opdrachtbepaling aan de Vlaamse Regering om nadere regels vast te stellen omtrent de organisatie, de samenstelling, de werking en de opdracht van de projectstuurgroep. Deze delegatie is ruim op te vatten. Zo kan de Vlaamse Regering de samenstelling uitbreiden, het stemrecht dat aan de leden toekomt regelen indien dit nodig zou blijken, enzovoort.

De begeleiding door de projectstuurgroep bestaat uit een actieve inhoudelijke inbreng, meewerken, meedenken en andere invalshoeken formuleren die mogelijkjs vergeten werden. De begeleiding kan op maat van het project en in functie van de complexiteit en het aantal betrokkenen intensiever of minder intensief. Dit kan gaan van bijvoorbeeld (type) werkbanken in Antwerpen i.f.v. zeer complexe projecten tot eerder klankbordgroep. De Vlaamse Regering zal ook moeten bepalen hoe wordt omgegaan met het stemrecht en het aanwezigheidsquorum indien de basissamenstelling wordt uitgebreid.

Bij wijze van voorbeeld kan aangegeven worden dat de projecten die momenteel volgens een samenwerkingsovereenkomst in het kader van het BVR van 25 januari 2013 via de GBC-procedure worden behandeld, allen via het nieuwe voorstel aan een projectstuurgroep worden voorgelegd. Daarnaast moeten de projecten waarvoor de Vlaamse overheid subsidies verleend (cfr. BVR 25 januari 2013: o.a. fietsfondsdossiers, subsidie schoolomgeving) ook via de projectstuurgroep behandeld worden. Ook volgende type projecten worden via een projectstuurgroep behandeld:

- Tramprojecten;
- HOV-projecten;
- Specifieke lokale dossiers, zoals nachtnet
- Werken aan bruggen over waterlopen;
- aanpassing sluiscomplexen
- werken aan waterlopen met impact op toegankelijkheid jaagpaden.

Op eigen initiatief kunnen verder nog andere projecten ook aan een projectstuurgroep voorgelegd worden.

Aanpassingen aan het netwerk van het kernnet en aanvullend net (ook al is dit lokaal) daarentegen worden behandeld in de vervoerregioraad. Immers, omwille van de samenhang tussen kernnet en aanvullend net alsook omwille van het principe van combimobiliteit (aansluitingen verzekeren) zal elke (lokale) aanpassing van het net ook impact hebben op het aanvullend net. Hierover heeft de vervoerregioraad beslissingsrecht.

De concrete invulling wordt echter nog verfijnd. De Vlaamse Regering stelt immers de nadere regels nog vast.

Onderafdeling 2. Subsidiëring

Artikel 29

De eerste paragraaf van dit artikel biedt een decretale basis voor de subsidiëring aan de gemeenten om de ontwikkeling en uitvoering van het mobiliteitsbeleid en basisbereikbaarheid te bevorderen. Het kan zowel gaan om infrastructuurgebonden als niet-infrastructuurgebonden projecten.

De decretale grondslag voor de machtiging aan de Vlaamse Regering is voldoende ruim geformuleerd. Zo behoudt de Vlaamse Regering voldoende vrijheid om, onder andere in

functie van de evolutie van het mobiliteitssysteem, de subsidiabele projecten te herdefiniëren. Dat zou niet mogelijk zijn indien men in de decreettekst zou aanknopen bij de specifiek omschreven projecten.

Ook hier zal de projectstuurgroep een belangrijk klankbord zijn en de inherente kwaliteitszorg verzorgen.

De Vlaamse Regering dient tevens de procedures voor de aanvraag, beoordeling, toekenning en uitbetaling van de subsidie te bepalen.

Onderafdeling 3. Samenwerkingsovereenkomsten

Artikel 30

Dit artikel van het voorliggende ontwerp van decreet bevat de grondslag voor het afsluiten van samenwerkingsovereenkomsten, naar analogie met de regeling die hiertoe voorzien was in het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid.

De projecten die daarvoor in aanmerking komen, worden aangewezen door de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering bepaalt de minimuminhoud van de samenwerkingsovereenkomsten. Daarin kan onder meer worden ingegaan op de duur van de samenwerkingsovereenkomst. Aangezien slechts de minimuminhoud wordt geregeld, blijft ruimte voor verdere aanvullingen die tussen de betrokken partijen in onderling overleg worden overeengekomen. Zo blijft ook maatwerk mogelijk voor elk dossier.

Afdeling 4. Participatie mobiliteitsplannen en -projecten

Artikel 31

In dit artikel wordt de basis gelegd voor het participatietraject. De bedoeling hiervan is de participatie op een meer doordachte, strategische manier te organiseren en beter te sturen, waarbij wordt gestreefd naar een meer interactieve vorm van inspraak of participatie. Bij interactief beleid is de inbreng van participanten niet beperkt tot het reageren op ontwerpnota's waarvan de inhoud reeds is vastgesteld door de bestuurders en deskundigen, maar strekt deze zich uit tot de probleemformulering en de keuze van mogelijke oplossingsrichtingen. Als dusdanig geldt het participatietraject reeds bij de opstelling van het ontwerp van mobiliteitsplan en niet pas vanaf het ogenblik dat het ontwerp voorlopig is vastgesteld.

Door middel van participatie wordt aan de burgers vroeg, tijdig en doeltreffend inspraak verleend bij het voorbereiden, het vaststellen, het uitvoeren, het opvolgen en het evalueren van het mobiliteitsbeleid. Participatie heeft verschillende facetten. Het gaat zowel om het verschaffen van relevante informatie over het gevoerde en te voeren beleid (passieve component), als het verlenen van adequate inspraakmogelijkheden (actieve component). Waar de mobiliteit betrekking heeft op het leefmilieu en de concrete leefomstandigheden van de burgers, kan een band gelegd worden met de uit het Verdrag van Aarhus voortvloeiende verplichtingen.

Bijzondere aandacht moet daarbij gaan aan participatie door kansarmen.

In de proefprojecten werd gewerkt met verschillende soorten participatietrajecten, waardoor dit telkens is afgestemd op de eigenheid van de vervoerregio. Het ontwerp van decreet biedt een basis voor verschillende mogelijke vormen van participatie, waarbij terzake de nodige beleidsruimte wordt geboden. Participatie is inderdaad een evoluerend gegeven, waar bovendien ook vaak maatwerk is vereist.

Omwille van de rechtszekerheid van de burgers is het van belang dat een ruime bekendheid wordt gegeven aan het participatietraject. Deze moeten immers kunnen weten hoe de consultaties en inspraak van de bevolking zullen verlopen en volgens welke

modaliteiten. Hoe aan de participatie bekendheid wordt gegeven, wordt niet geregeld in het decreet zelf. Dit komt toe aan de Vlaamse Regering, dan wel de vervoerregioraad zelf. Naast de publicatie in het Belgisch Staatsblad (op gewestelijk niveau), kunnen die aankondigingen best ook gebeuren via laagdrempelige kanalen, zoals media, websites van de overheid, nieuwsbrieven enzovoort.

Voor wat betreft de invulling van het participatietraject op lokaal niveau, speelt de gemeentelijke autonomie. Daardoor kunnen de participatievormen beter worden afgestemd op de plaatselijke mobiliteitsproblemen en de daarbij betrokken doelgroepen. Ook participatie via overleggroepen en wijkraden is denkbaar.

Echter, als geen regels worden vastgesteld voor de participatie van de bevolking en de informatievoorziening dan dient er minstens een openbaar onderzoek plaats te vinden. Deze regeling fungeert als vangnetbepaling.

Na afloop van het openbaar onderzoek of andere vormen van participatie wordt het ontwerp van lokaal mobiliteitsplan, samen met de resultaten van het openbaar onderzoek of andere vormen van participatie, ter bespreking voorgelegd aan de projectstuurgroep.

Indien daartoe wordt besloten door de gemeenteraad in het kader van de participatie van de burgers, kunnen de vergaderingen van de projectstuurgroep worden opengesteld voor de bevolking. Mobiliteitsmanagement draait inderdaad om een samenwerking tussen verschillende actoren: politici, overheid, adviesraden en commissies, scholen, bedrijven, diensten- en winkelcentra, recreatiezones en de individuele huishoudens. Zo zou een inspraakmogelijkheid kunnen worden georganiseerd voor de bevolking of – afhankelijk van plaatselijke noodwendigheden – voor bepaalde focusgroepen (mobiliteitsverenigingen). De projectstuurgroep behoudt op die manier haar karakter van overlegforum en faciliteert een lokaal draagvlak voor de voorgenomen mobiliteitsprojecten.

Hoofdstuk 4. Openbaar personenvervoer

Afdeling 1. Structurering van vervoersnet

Artikel 32

Vlaanderen gaat voluit voor een gelaagd vervoernet. Een geïntegreerd openbaarvervoersysteem is de beste garantie om de doelstelling van basisbereikbaarheid optimaal te kunnen realiseren. Centraal bij basisbereikbaarheid staat het kunnen bereiken van belangrijke maatschappelijke functies op basis van een vraaggericht systeem en met een optimale inzet van middelen. De afstemming gebeurt op basis van de reële en potentiële vervoersstromen. Het vaste aanbod op basis van de criteria afstand, frequentie en amplitude wordt vervangen door een garantie op een goede mobiliteitsoplossing.

Het hiërarchisch gestructureerd vervoermodel wordt gerealiseerd door het treinnet, het kernnet, het aanvullend net en het vervoer op maat elk hun rol binnen de hiërarchie te laten opnemen en deze optimaal op elkaar af te stemmen. Voor wat betreft het kernnet en aanvullend net wordt VVM De Lijn als interne operator in Vlaanderen aangeduid. Dit deel van het net zal aangevuld en dus versterkt worden door regionaal en lokaal flexibel vraaggestuurd aanbod aan vervoer op maat.

De trein is de ruggengraat van het openbaar vervoer. Het treinnet staat in eerste instantie in voor de internationale, intergewestelijke en interregionale verbindingen. De uitbouw van een voorstedelijk aanbod in het treinnet wordt door middel van de uitbouw van een Gewestelijk Expresnet (GEN) rond grootstedelijke gebieden (Brussel, maar ook Antwerpen en Gent) uitgewerkt. Bij de studie en uitbouw van het treinnet is op centraal niveau samenwerking met andere actoren voorzien zodat combimobiliteit als uitgangspunt verzekerd is.

Een goede afstemming tussen Vlaanderen en de NMBS is noodzakelijk rond verbindingen, de uitbouw van knooppunten en kwaliteitsvereisten. De realisatie van Vlaamse spoorprioriteiten zal leiden tot een aanpassing van het kernnet, als deze verbindingen worden overgenomen door het treinnet.

Met het kernnet wordt een antwoord geboden op de hoge vervoersvraag op grote assen. Het kernnet is een netwerk van vast, lijngebonden openbaar vervoer, met minimale bedienings- en comfortvoorschriften en een minimaal voorzieningenniveau ter hoogte van haltes, maximaal gericht op combimobiliteit.

- Het is een netwerk dat op gewestelijk schaalniveau de grote kernen met elkaar verbindt (interregionaal) en daarin complementair is aan het treinnet;
- Op regionale schaal bedient het kernnet de belangrijke regionale kernen en attractiepolen;
- Op stadsregionale schaal voorziet het kernnet een performant voorstedelijke netwerk en een structurerend, interstedelijke netwerk.

Het Spartacus tramproject en de kusttram behoren tot het kernnet.

Het kernnet streeft naar een aantal vooropgestelde minimumkwaliteitseisen:

- Minimale frequentie en amplitude;
- Voldoende capaciteit;
- Omrijfactor, Vf- factor, doorstroming, commerciële snelheid;
- andere randvoorwaarden, vb. minimale halteinfrastructuur aan knooppunten, toegankelijkheid, algemene kwaliteit.

De Vlaamse Regering bepaalt het netwerk, de minimaal te bedienen attractiepolen en legt minimale normering op inzake deze kwaliteitseisen.

De interne exploitant doet een voorstel wat betreft de verdere uitwerking van de reisweg, de halteplaatsen, en de verder uitgewerkte kwaliteitseisen. Het voorstel is conform het regionale mobiliteitsplan. Na advies van de vervoerregioraad besluit de interne exploitant op gemotiveerde wijze.

Het kernnet is gebaseerd op potentieel. Uitgangspunt is dat een voldoende kwaliteitsniveau aangeboden moet worden om de vervoersvraag effectief te vertalen naar bezetting. Als het potentieel hogere kwaliteitseisen verantwoordt inzake frequentie of amplitude, moeten deze steeds behouden blijven of versterkt worden.

Het aanvullend net bestaat uit lijnen met een uitdrukkelijke feederfunctie vanuit en in de kleinere kernen naar de lijnen van het kernnet van het stads- en streekvervoer en het treinnet. Daarnaast bestaat het ook uit ontsluitende lijnen. Het aanvullend net is volledig complementair aan het kernnet.

Ook wat nu bij De Lijn gekend staat onder "functionele ritten" kan tot dit aanvullend net behoren, indien voldoende potentieel aanwezig is. Het betreft woon-werk en woon-schoolvervoer m.a.w. meestal louter spitsuurritten naar de scholen en tewerkstellingsconcentraties in Vlaanderen, die zich al dan niet binnen de invloedssfeer van de stedelijke zones bevinden.

Dit is een belangrijk onderscheiden deel dat inspeelt op specifieke, potentieelhoudende verplaatsingstromen op welbepaalde momenten met het oog op welbepaalde doelgroepen (vb. ritten naar een school). Iedereen kan er echter gebruik van maken. Functionele bediening wordt dus enkel voorzien "in functie van", hetgeen impliceert dat het hier zelden om gecadanceerde lijnen gaat die (al dan niet) de hele dag door rijden. Veelal betreft het een paar ritten verspreid over de dag. De huidige onafhankelijke werking van verschillende shuttlediensten kunnen m.a.w. geïntegreerd worden binnen dit structurele net.

Potentieelonderzoek en vraaggestuurde elementen per verbinding dienen aan de basis te liggen van het aangeboden vervoerstype. De expertise van de vervoerregio en de gehaalde kostendekkingsgraad per individuele lijn zijn hierbij cruciaal. De vervoerregioraad bepaalt het netwerk, de minimaal te bedienen attractiepolen en minimale kwaliteitseisen. De exploitant doet een voorstel wat betreft de verdere uitwerking. De vervoerregioraad beslist op gemotiveerde wijze.

Het vervoer op maat is complementair aan de hogere hiërarchische netten. Op regionaal en lokaal niveau wordt er binnen de vervoerregio's zo ruimte gelaten voor vervoeroplossingen die lokale noden efficiënt kunnen invullen.

De vervoerregioraad bepaalt de bedieningsgebieden, en legt normering op inzake de kwaliteitseisen.

Het vervoer op maat is volledig vraagvolgend. Het betreft als vertrekpunt het geoptimaliseerd aanbod van de belbusbediening aangevuld met aanbod inzake het doelgroepenvervoer. In latere fase kunnen door de vervoerregio nog andere vervoersvormen worden toegevoegd.

De Vlaamse Regering kan minimale principes opleggen voor het vervoer op maat. dit kunnen tevens minimale kwaliteitseisen zijn, vb. minimale halteinfrastructuur, toegankelijkheid, algemene kwaliteit.

De uitdaging voor de vervoerregioraad is het optimaliseren en integreren van verschillende aanvullende systemen die zich vandaag richten tot een specifieke vervoersvraag. Het kan daarbij onder andere gaan over:

- In de marge van het Pendelfonds werden shuttlediensten gefinancierd om werknemers naar moeilijk te bereiken industriezones te brengen, voorzover deze niet het potentieel hebben om opgenomen te worden in het aanvullend net.
- Verscheidene steden en gemeenten werkten een systeem van taxicheques uit om ontbrekende individuele verplaatsingen te realiseren.
- Taxi-voertuigen kunnen in navolging van de nieuwe regelgeving betreffende het Individueel Bezoldigd Personenvervoer als OV-taxi ingeschakeld worden binnen het vervoer op maat.
- De meeste steden en gemeenten in Vlaanderen organiseren via de Mindermobielencentrales vrijwilligersvervoer voor personen met mobiliteitsbeperking en beperkt inkomen.
- Vlaanderen heeft een financieringssysteem uitgewerkt voor diensten aangepast vervoer die instaan voor het vervoeren van personen met een handicap of ernstig beperkte mobiliteit.
- De ziekenfondsen hebben vervoersmogelijkheden voor niet-dringend ziekenvervoer uitgebouwd.
- In samenwerking met De Lijn organiseren de beleidsdomeinen Onderwijs en Mobiliteit leerlingenvervoer in het bijzonder onderwijs.
- De NMBS vervoert personen met een mobiliteitsbeperking van niet toegankelijke stations naar toegankelijk stations.
- Recent zijn er verschillende "peer to peer"-vervoerdiensten opgedoken.
- De laatste jaren is er veel werk geleverd in de domeinen van het auto- en fietsdelen.

Heel wat instellingen (scholen, tehuizen,...) hebben zonder tussenkomst van de overheid eigen, vaak aangepaste voertuigen om verplaatsingen mee te organiseren.

Afdeling 2. Exploitatie van het openbaar personenvervoer

Artikel 33

De Vlaamse Regering bepaalt de taken en de werking van de Mobiliteitscentrale. De mobiliteitscentrale zal een overeenkomst sluiten met het departement MOW, dit ten

gevolge van een overheidsopdracht. De Vlaamse Regering kan tevens de regels vastleggen om de continuïteit van de werking van de Mobiliteitscentrale te waarborgen. De eisen en normeringen, opgelegd door de vervoerregioraden worden nageleefd. De contractuele relatie met het departement wordt gespecificeerd via het bestek en de overeenkomst.

Artikel 34

Conform de Europese verordening 1370/2007 heeft de uitvoerende overheid de mogelijkheid een interne exploitant aan te duiden voor (delen van) haar openbaar vervoersnet.

De interne exploitant wordt aangeduid overeenkomstig de bepalingen vervat in Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg.

Als de VVM De Lijn voldoet aan een verplichte benchmark, wordt de VVM De Lijn aangeduid als de interne exploitant van het kernnet en het aanvullend net.

De uitgangspunten van de benchmark, alsook de uitvoeringsdatum, staan of worden opgenomen in de beheersovereenkomst van De Lijn. Dit betreffen zowel operationele doelstellingen als een efficiëntiekader.

Het 'Vlaamse model', waarbij door de VVM De Lijn een deel van de exploitatie wordt toegewezen aan derden, blijft ook onder de werking met VVM De Lijn als interne operator bestaan.

Indien de VVM De Lijn niet voldoet aan de benchmark zal de Vlaamse regering aan de hand van openbare aanbestedingen een exploitant of exploitanten aanduiden.

Artikel 35.

Het vervoer op maat wordt geoperationaliseerd en gecoördineerd door de Mobiliteitscentrale.

De Vlaamse Regering bepaalt de regels over de aanstelling van de exploitanten voor het vervoer op maat, waarbij wordt gewaakt dat er geen belangenvermenging is tussen de Mobiliteitscentrale en de exploitanten van het vervoer op maat. Er bestaat namelijk een strikte scheiding tussen de regie – planning en uitzetten van ritten – door de Mobiliteitscentrale enerzijds en de uitvoering (vervoerders en vervoerdiensten) anderzijds. De opdrachtnemer van de Mobiliteitscentrale heeft dus geen directe of indirecte banden met de vervoerders.

Bijkomende regels kunnen worden opgesteld inzake onder meer herkenbaarheid, toegankelijkheid, reiscomfort.

Afdeling 3. Tariefbeleid

Artikel 36

Het eerste lid van artikel 26 van decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn, bepaalt nu dat de maximumtarieven, die betrekking hebben op het geregeld vervoer, door de raad van bestuur van De Lijn ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

In het voorliggende ontwerp van decreet, wordt opgenomen dat de Vlaamse Regering het tariefbeleid voor het kernnet, het aanvullend net coördineert en de tarieven bepaalt. De vervoerregioraad coördineert het tariefbeleid voor het vervoer op maat en bepaalt de tarieven.

De exploitanten kunnen – onder meer met het oog op de kostendekkingsgraad – onderbouwde voorstellen voorleggen inzake tariefbepaling en tarievenstructuur.

De Vlaamse Regering kan tevens nadere regels vaststellen betreffende tarief- en ticketintegratie, waarbij desgevallend een eenvormigheid in tarieven kan worden nagestreefd of waarbij met eenzelfde ticket meerdere vervoersmodi kunnen worden gebruikt en betaald. Een transparant en voor de reiziger duidelijk ticket- en tariefsysteem – dat overstappen tussen verschillende modi en binnen het gelaagd vervoersnet makkelijk en vlot maakt – is immers noodzakelijk ter realisatie van de basisbereikbaarheid.

De Vlaamse Regering kan ook de voorwaarden bepalen inzake tariefdifferentiatie, hierbij rekening houdend met de bepalingen vervat in de Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg.

Artikel 16, laatste lid van het huidige decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, *iuncto* artikel 84, §1 van het huidige besluit van de Vlaamse regering van 14 mei 2004 betreffende de exploitatie en de tarieven van de VVM, laten De Lijn toe om toezichts- en administratieve kosten te innen wegens inbreuken op de regelgeving. Bovendien is er in het voormelde besluit ook sprake van het begrip “toeslag”, terwijl dit begrip niet voorkomt in het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg.

Teneinde de situatie te verduidelijken, wordt in de derde paragraaf het eenduidige begrip “toeslag” gehanteerd. In tegenstelling tot administratieve geldboetes – die een penaal karakter hebben – hebben toeslagen *in se* betrekking op de contractuele relatie tussen personen en de exploitant. Het betreffen bijgevolg contractuele inbreuken, waarbij de reële schade (zoals de kosten) in principe geldt voor de berekening van de toeslag. Het aanrekenen van een toeslag is bijgevolg “een tarievenkwestie”. Betwistingen belanden in eerste instantie bij de vrederechter en in beroep eventueel bij de rechtbank van eerste aanleg. Het voordeel van toeslagen is, dat deze – omwille van het contractuele karakter ervan – kunnen worden opgelegd door alle exploitanten en niet enkel door bestuursorganen.

Afdeling 4. Verplichtingen betreffende de exploitatie

Artikel 37

De exploitanten bezorgen de Mobiliteitscentrale alle informatie over hun vervoersaanbod.

De Mobiliteitscentrale verzamelt alle informatie van het vervoersaanbod van het vervoer op maat en informeert de burger over het volledige vervoersaanbod. Zij stelt alle gegevens ter beschikking van het publiek.

De technologische ontwikkeling – zoals apps en real time informatie spelen een belangrijke rol in de combimobiliteit waarbij reizigers voor, tijdens en na de reis ondersteund worden en er aldus een gebruiksvriendelijke omgeving gecreëerd wordt. De Vlaamse Regering wordt aldus gemachtigd om de nadere regels vast te stellen inzake onder meer interoperabiliteit, open data, realtime data en de standaarden m.b.t. de informatie over het personenvervoer.

De laatste paragraaf van dit artikel bepaalt voor welke doeleinden persoonsgegevens kunnen worden verwerkt. Vanzelfsprekend dienen steeds de bepalingen vervat in Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, te worden nageleefd. De Vlaamse Regering legt hiertoe de passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen vast.

Artikel 38

In afwijking van de Wet 30 december 1975 betreffende de goederen, buiten particuliere eigendommen gevonden of op de openbare weg geplaatst ter uitvoering van vonnissen tot uitzetting, werken de exploitanten van het kernnet en van het aanvullend net en de Mobiliteitscentrale een eigen beleid uit inzake verloren voorwerpen.

De voormelde wet voorziet o.a. in een bewaring van de voorwerpen door de gemeentebesturen, die hiertoe vaak niet bereid zijn. Opdat een efficiënt en klantvriendelijk eigen beleid zou kunnen worden uitgewerkt, is een decretale basis nodig die een afwijking van de wet van 30 december 1975 toelaat.

Artikel 39

De Vlaamse Regering kan de exploitatievoorwaarden, de vereisten betreffende de voertuigen en het personeel, de rechten en plichten van de reizigers en het publiek in het algemeen en de wijze van klachtenbehandeling nader bepalen.

De vereisten betreffende voertuigen kunnen onder meer betrekking hebben op herkenbaarheid, toegankelijkheid, milieuvriendelijkheid en uitrusting (bv. GPS).

Artikel 40

Dit artikel bevat de decretale basis om in het openbare dienstencontract met de exploitanten, de vereisten inzake de interne controlestructuur vast te leggen evenals de regels betreffende het toezicht op de naleving van de toepasselijke regelgeving door de exploitanten en het doen naleven van deze regelgeving. De Vlaamse Regering kan de minimale vereisten bepalen die worden uitgewerkt in deze overeenkomst.

Interne controle is meer bepaald het samenstel van interne controlemaatregelen ten behoeve van de leiding en uitgevoerd namens de leiding op alle bestuurlijke en operationele activiteiten van een organisatie en gericht op het optimaal realiseren van de doelstellingen van de organisatie.

Hoofdstuk 5. Infrastructuurbeleid, flankerende maatregelen en doorstroming

Afdeling 1. Infrastructuurbeleid

Artikel 41

De maatregelen voor de uitbouw van kwaliteitsvolle infrastructuur aan de vervoerknooppunten ter realisatie van de basisbereikbaarheid, worden opgenomen in het regionaal mobiliteitsplan. De kwaliteit van de infrastructuur, is onder meer afhankelijk van de toegankelijkheid ervan.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de inplanting en de aanleg van deze infrastructuur, alsook het uitrustingsniveau ervan.

Artikel 42

De wegbeheerder staat in voor de aanleg en het onderhoud van combipunten en carpoolparkings, wat combimobiliteit faciliteert.

Teneinde tot grotere synergiën en een meer uniform beleid te komen kan het aangewezen zijn de aanleg, onderhoud en beheer van de combipunten, inclusief carpoolparkings onder te brengen bij een gemeenschappelijke derde partij. Dit artikel staat deze mogelijkheid toe.

Artikel 43

Dit artikel bepaalt dat de Vlaamse Regering de vereisten vastlegt inzake de aanleg en het onderhoud van de kwaliteitsvolle infrastructuur voor infrastructuurgebonden en voertuiggebonden exploitatie, alsook de actoren die hiervoor verantwoordelijk zijn.

Meer bepaald kan het dan bijvoorbeeld gaan om vaste installaties zoals spoorbedding, eigen signalisatie, oversteekplaatsen of openbare overwegen.

Artikel 44

De gemeente voorziet de haltes van de nodige infrastructuur, met inbegrip van de toegevoegde voorzieningen zoals fietsenstallingen en deelfietsystemen.

Het huidige decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg bepaalt dat de VVM de haltes van geregeld vervoer voorziet van de nodige infrastructuur, zijnde haltepaal en haltebord.

Gelet op de potentiële toekomstige liberalisering van de markt, is het evenwel mogelijk dat er meerdere exploitanten zijn voor het kernnet en het aanvullend net. Daarenboven zal er ook voor vervoer op maat gebruik worden gemaakt van haltes. Dit creëert een zekere problematiek op vlak van halte-infrastructuur, zeker wanneer verschillende exploitanten gebruik maken van eenzelfde halte. Ook kan de infrastructuur zeer divers zijn – zeker met het oog op het faciliteren van combimobiliteit – en moet die optimaal op elkaar worden afgestemd. Daarom werd ervoor geopteerd om de gemeenten aan te duiden als verantwoordelijke om de haltes te voorzien van de nodige infrastructuur.

De Vlaamse Regering kan nog nadere regels vastleggen met betrekking tot de inplanting en de aanleg van kwaliteitsvolle, minstens toegankelijke haltes, alsook het uitrustingsniveau ervan. Zo kan de Vlaamse Regering in het uitvoeringsbesluit regels uitwerken met bijzondere aandacht voor de bereikbaarheid van haltes en de verkeersveiligheid van aankomende en vertrekkende voertuigen, de voetgangers, de fietsers en ander verkeer. Voor wat betreft de toegankelijkheid, dienen de relevante bepalingen vervat in de Europese regelgeving te worden nageleefd, zoals bijvoorbeeld Verordening 181/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende de rechten van autobus- en touringcarpassagiers (waaronder de rechten van personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit) en het voorstel van Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de toegankelijkheidseisen voor producten en diensten.

Artikel 45

Net zoals reeds werd bepaald in het huidige decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, wordt de gemeente in dit artikel als verantwoordelijke aangeduid voor het oprichten en onderhouden en herstellen van de schuilhuisjes, met inbegrip van de toegevoegde voorzieningen, zoals een zitbank of een vuilnisemmer. Het is immers belangrijk dat er overal degelijke schuilhuisjes komen en dat alle schuilhuisjes even goed worden onderhouden.

Een groot aantal steden en gemeenten besteedt het plaatsen en onderhouden van schuilhuisjes momenteel uit aan publiciteitsfirma's. Andere gemeenten richten zelf de schuilhuisjes op en worden daarvoor gesubsidieerd.

Afdeling 2. Flankerende maatregelen

Artikel 46

In het regionaal mobiliteitsplan worden de flankerende maatregelen opgenomen ter realisatie van de basisbereikbaarheid. Meer bepaald betreft het onder meer parkeerbeleid en sensibilisering.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen inzake de flankerende maatregelen vermeld in het eerste lid.

Afdeling 3. Doorstroming

Artikel 47

Doorstromingsmaatregelen zijn zeer belangrijke maatregelen om het geregeld vervoer vlot te laten verlopen, de exploitatiekosten te beheersen en de basisbereikbaarheid te garanderen. Voorbeelden van maatregelen zijn o.a. het plaatsen van verkeerslichtenbeïnvloeding, het aanbrengen van busluizen en het voorbehouden van rijstroken voor het geregeld vervoer.

Overeenkomstig dit artikel, garandeert de wegbeheerder de vlotte doorstroming van het geregeld vervoer en brengt daartoe de nodige infrastructuur aan en onderhoudt die. Deze bepaling betreft een overname van het huidige artikel 18bis van het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg.

Artikel 48

De wegbeheerders brengen de exploitanten van het kernnet en het aanvullend net en de Mobiliteitscentrale tijdig op de hoogte van geplande wegwerkzaamheden en manifestaties. Immers, de situatie kan zich voordoen dat één of meerdere haltes niet meer kunnen worden bediend, aangezien er een wegomleiding is. De omleiding is in principe onvermijdbaar, maar wel voorzienbaar.

Idealiter zou de informatievoorziening centraal via het bestaande Generiek Informatieplatform Openbaar Domein (GIPOD) verlopen, nu dit platform alle informatie over werken of manifestaties op het openbaar domein zoveel mogelijk samenbrengt.

Wanneer de wegbeheerder wegwerkzaamheden uitvoert langs een traject van geregeld vervoer of met een impact op een traject van geregeld vervoer, die ook na afloop van de werkzaamheden een negatief effect kunnen hebben op de rijtijden van de exploitant – wordt bovendien voorafgaand overleg gepleegd met de exploitanten van het kernnet en het aanvullend net en de Mobiliteitscentrale.

Daarenboven wordt er in voorkomend geval een akkoord bereikt dat kan bestaan uit een aanpassing van de geplande wegwerkzaamheden of uit compenserende maatregelen. Deze compenserende maatregelen kunnen bestaan uit een alternatieve route of flankerende maatregelen. Dit wordt besproken in de projectstuurgroep

De reden van opname van deze bepaling ligt voor de hand. De opdracht van de exploitant hangt namelijk in sterke mate samen met de geografische trajecten en de hieraan gekoppelde rijtijden.

Tot slot wordt ook het voorafgaand advies van de exploitanten van het kernnet en het aanvullend net gevraagd in geval van herinrichting van de wegen in de betrokken vervoerregio.

Hoofdstuk 6. Wijzigingsbepalingen

Artikel 49 tot artikel 57

Voorliggend ontwerp van decreet noopt tot wijzigingen, dan wel opheffingen van een aantal artikelen van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn.

Zo wordt het eerste lid van artikel 26 van het decreet opgeheven. Voormeld artikel bepaalt dat de maximumtarieven, die betrekking hebben op het geregeld vervoer, door de raad

van bestuur van De Lijn ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. In het voorliggende ontwerp van decreet wordt de Vlaamse Regering aangeduid om het tariefbeleid voor het kernnet en het aanvullend net te coördineren en de tarieven te bepalen.

Artikel 58 tot artikel 62

Artikel 16 van het huidige decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, wordt vervangen door de in dit artikel opgenomen wijziging. De bepaling regelt de toegang tot de markt voor niet-grensoverschrijdend geregeld vervoer. Concreet laat deze bepaling aan de Vlaamse regering toe andere operatoren dan de interne operator, via het uitreiken van een vergunning, aan te duiden voor het uitoefenen van geregeld vervoer dat niet wordt aangeboden door de interne operator.

Een aantal andere bepalingen in hetzelfde decreet worden opgeheven, in het licht van de voorliggende nieuwe zelfstandige bepalingen ter implementatie van het concept basisbereikbaarheid. Het betreft onder meer de artikelen 4-7 (inzake basismobiliteit) en artikelen 8-14 (inzake netmanagement).

Artikel 63 tot artikel 67

Aan het decreet van 21 december 2012 tot compensatie van de openbaredienstverplichting tot het vervoer van personen met een handicap of een ernstig beperkte mobiliteit worden een aantal wijzigingen aangebracht, teneinde de rol van de Mobiliteitscentrale te verankeren.

Vooreerst wordt een definitie toegevoegd van de Mobiliteitscentrale. Vervolgens krijgt de Mobiliteitscentrale een rol toebedeeld voor wat betreft de bemanning van de centrale en het verschaffen van gegevens over de (uitgevoerde) ritten en tevens statistische gegevens.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 68

Het huidige decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid wordt volledig opgeheven, met het oog op de consistentie van de regelgeving, het vermijden van eventuele lacunes ten gevolge van niet-parallele wijzigingen aan de verschillende decreten en administratieve vereenvoudiging doordat verwijzingen en herhalingen kunnen worden vermeden.

De geëvalueerde en geactualiseerde bepalingen van voormeld decreet, werden volledig geïntegreerd in het voorliggende ontwerp.

Artikel 69

Als gevolg van artikel 64 wordt het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid opgeheven. Op basis van dit artikel worden Mobiliteitsplan Vlaanderen en de gemeentelijke mobiliteitsplannen die tot stand zijn gekomen in het kader van de regeling van het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid, gelijkgesteld met deze opgemaakt op basis van het voorliggende decreet.

Conform de algemene beginselen die de temporele werking van wetgeving beheersen, respecteert het ontwerp van decreet de reeds opgestelde gemeentelijke mobiliteitsplannen. Deze bepaling voorkomt de rechtsonzekerheid die kan ontstaan over de vraag of deze plannen nog geldig zijn.

Artikel 70

Er wordt bepaald dat de Vlaamse Regering de datum van de inwerkingtreding van de artikelen 58 en 59 regelt. Dit om te garanderen dat de dienstverlening conform de principes van basismobiliteit blijft gelden in afwachting van de operationalisering van het gelaagde vervoersnet.